Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om utkomststöd, lagen om ändring av lagen om utkomststöd och vissa lagar som har samband med dem

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det ändringar i lagen om utkomststöd, lagen om ändring av lagen om utkomststöd, lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, lagen om främjande av integration, barnskyddslagen och lagen om bemötande av utlänningar som tagits i förvar och om förvarsenheter.

Propositionen kompletterar tidigare antagen lagstiftning med stöd av vilken beviljandet och utbetalningen av grundläggande utkomststöd överförs till Folkpensionsanstalten vid ingången av 2017. Dessutom innehåller propositionen några helt nya bestämmelser. Genom den föreslagna lagen förtydligas arbetsfördelningen mellan Folkpensionsanstalten och kommunen i fråga om ansökan om utkomststöd och överföring av en ansökan. Vidare ingår i propositionen mer exakta bestämmelser än tidigare om utlämnande av sekretessbelagda uppgifter mellan Folkpensionsanstalten och kommunen. Detta gäller situationer där en sänkning av utkomststödet ska prövas till följd av en persons klandervärda förfarande samt situationer där Folkpensionsanstalten informerar kommunen om klienter som omfattas av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte eller om klienter som ska integreras. I lagen ingår dessutom förslag till bestämmelser om ett elektroniskt ersättningsförfarande mellan Folkpensionsanstalten och apoteken samt bestämmelser om överföring av uppgifter mellan Folkpensionsanstalten och hyresvärdar. Propositionen innehåller också en bestämmelse om Folkpensionsanstaltens anslutning till en riksomfattande informationssystemtjänst i fråga om uppgifter om grundläggande utkomststöd samt en bestämmelse om samarbetet mellan Folkpensionsanstalten och Institutet för hälsa och välfärd i anslutning till detta.

Processen för utbetalning av förskott i anslutning till finansieringen av utkomststöd ska enligt förslaget preciseras och kompletteras. I övergångsbestämmelserna tas det in bestämmelser om olika lösningar under övergångsperioden. Lagen om bemötande av utlänningar som tagits i förvar och om förvarsenheter uppdateras genom att det inte längre nämns att utkomststöd beviljas av förläggningarna. Dessutom tas Folkpensionsanstalten med i listan över anmälningsskyldiga myndigheter i barnskyddslagen.

Avsikten med propositionen är att precisera ansöknings- och myndighetsprocesserna i anslutning till utkomststöd när behörigheten fördelas mellan Folkpensionsanstalten och kommunerna. I propositionen finns inga förslag som gäller grunderna för beviljande av utkomststöd eller stödets struktur.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2017.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL 1
INNEHÅLL 2
ALLMÄN MOTIVERING 3
1 NULÄGE 3
2 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN 4
3 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER 4
3.1 Konsekvenser för klienternas ställning 4
3.2 Konsekvenser för myndigheterna 6
3.3 Ekonomiska konsekvenser 8
4 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN 8
DETALJMOTIVERING 10
1 LAGFÖRSLAG 10
1.1 Lagen om utkomststöd 10
1.2 Lagen om ändring av lagen om utkomststöd 21
1.3 Lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte 21
1.4 Lagen om främjande av integration 22
1.5 Barnskyddslagen 23
1.6 Lagen om bemötande av utlänningar som tagits i förvar och om förvarsenheter 24
2 IKRAFTTRÄDANDE 25
3 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING 26
LAGFÖRSLAG 28
1. Lag om ändring av lagen om utkomststöd 28
2. Lag om ändring av 5 a § och ikraftträdandebestämmelsen i en lag om ändring av lagen om utkomststöd 33
3. Lag om ändring av 27 § i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte 34
4. Lag om ändring av lagen om främjande av integration 35
5. Lag om ändring av 25 § i barnskyddslagen 36
6. Lag om ändring av 12 § i lagen om bemötande av utlänningar som tagits i förvar och om förvarsenheter 37
BILAGOR 38
PARALLELLTEXT 38
1. Lag om ändring av lagen om ändring av lagen om utkomststöd 38
2. Lag om ändring av lagen om utkomststöd 49
3. Lag om ändring av 27 § i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte 51
4. Lag om ändring av lagen om främjande av integration 52
5. Lag om ändring av 25 § i barnskyddslagen 53
6. Lag om ändring av 12 § i lagen om bemötande av utlänningar som tagits i förvar och om förvarsenheter 55

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

Lagen om ändring av lagen om utkomststöd (815/2015) stadfästes den 26 juni 2015 och träder i kraft den 1 januari 2017. Enligt lagen ska beviljandet och utbetalningen av grundläggande utkomststöd överföras till Folkpensionsanstalten. Kompletterande och förebyggande utkomststöd ska fortfarande skötas av kommunerna. Kommunerna deltar också i fortsättningen i finansieringen av det grundläggande utkomststödet så att kommunernas finansieringsandel är 50 procent av kostnaderna.

Utkomststödet är ett ekonomiskt stöd inom socialvården som beviljas i sista hand och syftet med det är att trygga minst den oundgängliga utkomst som en person och familj behöver för ett människovärdigt liv och att främja möjligheterna att klara sig på egen hand.

När social- och hälsovårdsministeriet beredde ovannämnda lagstiftning gick det tillsammans med Folkpensionsanstalten och Finlands Kommunförbund igenom frågor som gäller anvisningarna, datasystemen och de praktiska processerna. Av detta arbete framgick att det i lagstiftningen behövs preciseringar särskilt i anslutning till frågor som gäller överföringen av uppgifter och processen för ansökning av utkomststöd. Också finansieringsprocesserna och de olika lösningarna under övergångsperioden behöver preciseras. Dessutom konstaterades det att de datatekniska lösningarna i fråga om Folkpensionsanstaltens övriga beslutspraxis vid förmedlingen av apoteks- och hyresvärdsuppgifter kan utnyttjas när grundläggande utkomststöd beviljas och att det behövs särskilda bestämmelser om detta. Att speciallagstiftningen för socialvården gäller också Folkpensionsanstalten när den beviljar grundläggande utkomststöd krävde likaså en granskning och medförde att hänvisningsbestämmelserna behövde preciseras.

Bestämmelserna i lagen om ändring av lagen om ändring av lagen om utkomststöd, som gäller överföringen av det grundläggande utkomststödet, träder i kraft den 1 januari 2017. Inför beredningen av verkställigheten av lagen har det noterats att vissa lösningar enligt ovannämnda lag är problematiska med tanke på både klienterna och verkställigheten. Av dessa situationer är en del sådana att de inte kunde observeras när lagen stiftades och de har aktualiserats först i samband med genomgången av de praktiska processerna.

Enligt 14 § 1 mom. i den ändrade lagen om utkomststöd görs ansökan om utkomststöd hos Folkpensionsanstalten, som utifrån ansökan ska fatta ett beslut om grundläggande utkomststöd. Ansökan om kompletterande eller förebyggande utkomststöd görs enligt 2 mom. i paragrafen hos det kommunala organet, om sökanden har meddelats ett beslut om grundläggande utkomststöd för den tid som ansökan gäller. Om rätten till grundläggande utkomststöd inte har avgjorts för den tid som ansökan gäller, görs ansökan om utkomststöd alltid först hos Folkpensionsanstalten. Folkpensionsanstalten överför ärendet till kommunen enligt 14 d § till den del som sökanden i sin ansökan uppger sådana utgifter som inte kan beaktas när grundläggande utkomststöd beviljas.

När det grundläggande utkomststödet överförs till Folkpensionsanstalten den 1 januari 2017 uppstår det situationer där ovannämnda lösning är problematisk. Sådana situationer är t.ex. en klients akuta behov av ekonomiskt stöd som på grund av att det är brådskande inte kan vänta på att Folkpensionsanstaltens tjänster öppnar eller invänta Folkpensionsanstaltens beslut om grundläggande utkomststöd i enlighet med de behandlingstider som föreskrivs i lagen.

Dessutom har det vid överföringen av ansökningar i enlighet med 14 d § konstaterats förekomma problem med tanke på såväl klienten, Folkpensionsanstalten som kommunen. Med tanke på klienten medför den nuvarande formuleringen i 14 d § t.ex. att Folkpensionsanstalten

överför sådana ansökningar till kommunen som klienten inte själv har avsett att ska överföras. Klienten har på grund av formuleringen i paragrafen inte rätt att förbjuda överföringen. Den nuvarande modellen är inte heller administrativt sett effektiv eftersom Folkpensionsanstalten i praktiken blir tvungen att överföra alla ansökningar som åtminstone delvis avslås till kommunen. Största delen av ansökningarna som ska överföras är ansökningar för vilka det över huvud taget inte beviljas utkomststöd enligt etablera rättspraxis. En stor del av ansökningarna skulle alltså behandlas av två myndigheter och enligt vissa bedömningar är största delen av dem sådana att de sannolikt avslås på nytt.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

Syftet med propositionen är att göra kompletterande ändringar i lagstiftningen för att säkerställa att överföringen av det grundläggande utkomststödet till Folkpensionsanstalten kan genomföras i enlighet med målen för den tidigare antagna lagstiftningen. Den fördelning av behörighet mellan Folkpensionsanstalten och kommunerna som gäller beviljandet av utkomststöd kräver att kommunerna och Folkpensionsanstalten har ett nära samarbete.

Syftet med överföringen till Folkpensionsanstalten har varit att Folkpensionsanstalten och kommunerna ska kunna arbeta flexibelt och administrativt sett effektivt i och med att en klient med samma ansökan kan ansöka om både grundläggande utkomststöd som beviljas av Folkpensionsanstalten och kompletterande eller förebyggande utkomststöd som beviljas av kommunen. I denna proposition har bestämmelserna om överföring av en ansökan preciserats. Andra situationer som kräver nära samarbete är styrning av en klient som är i behov av socialarbete till kommunen samt utbyte av de uppgifter som behövs vid prövningen av om utkomststödet ska sänkas. På basis av denna proposition blir Folkpensionsanstalten också anmälningsskyldig när det gäller vissa klienter för vilka det ska ordnas arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte och integrationsåtgärder. I fråga om överföringen av uppgifter mellan Folkpensionsanstalten och kommunerna föreslås det preciserande bestämmelser. Dessutom ingår i propositionen bestämmelser om ett elektroniskt ersättningsförfarande mellan Folkpensionsanstalten och apoteken i fråga om en klients läkemedelsinköp mot recept. I propositionen ingår dessutom bestämmelser om överföring av uppgifter mellan Folkpensionsanstalten och hyresvärdar.

Propositionen innehåller även en bestämmelse om Folkpensionsanstaltens anslutning till en riksomfattande informationssystemtjänst i fråga om de uppgifter om grundläggande utkomststöd som dess utkomststödssystem producerar samt en bestämmelse om samarbetet mellan Folkpensionsanstalten och Institutet för hälsa och välfärd i anslutning till detta. Processen för utbetalning av förskott i anslutning till finansieringen av utkomststöd har i bestämmelserna preciserats och kompletterats. I övergångsbestämmelserna har det tagits in bestämmelser om olika lösningar under övergångsperioden. Lagen om bemötande av utlänningar som tagits i förvar och om förvarsenheter uppdateras genom att det inte längre nämns att utkomststöd beviljas av förläggningarna. Dessutom tas Folkpensionsanstalten med i listan över anmälningsskyldiga myndigheter i barnskyddslagen. Avsikten med propositionen är att precisera ansöknings- och myndighetsprocesserna i anslutning till utkomststöd när behörigheten fördelas mellan Folkpensionsanstalten och kommunerna. Dessutom preciseras förhållandet mellan lagen om utkomststöd och barnskyddslagen i fråga om ekonomiskt stöd i eftervården. I propositionen finns inga förslag som gäller grunderna för beviljande av utkomststöd eller stödets struktur.

3 Propositionens konsekvenser

3.1 Konsekvenser för klienternas ställning

Propositionens konsekvenser har bedömts heltäckande i den tidigare regeringsproposition som gäller överföringen till Folkpensionsanstalten (RP 358/2014). Förslagen ändrar inte grunderna

för att få utkomststöd. I denna proposition är ändringar som direkt påverkar klienternas ställning främst att överföringen av ett ärende från Folkpensionsanstalten till kommunen preciseras och att det i anslutning till beviljandet av utkomststöd tas in en ny bestämmelse som gäller avvikande situationer när behovet av stöd är brådskande. Också överföringen av uppgifter om utkomststöd har konsekvenser för klienternas ställning. I propositionen preciseras bestämmelserna om sekretess inom socialvården i fråga om Folkpensionsanstalten samt möjliggörs användningen av elektroniska betalningsförbindelser mellan apotek och leverantörer av medicinskt syre samt Folkpensionsanstalten. Dessutom ingår i propositionen en ny bestämmelse enligt vilken boendeuppgifter kan överföras elektroniskt från hyresvärdar till Folkpensionsanstalten.

Förslaget om att en klient ska ansöka om utkomststöd med en ansökan hos Folkpensionsanstalten och att ärendet överförs till kommunen för sökande av kompletterande eller förebyggande utkomststöd endast om klienten begär det och när ansökan gäller andra utgifter än sådana som täcks med grunddelen eller betraktas som övriga grundutgifter, accentuerar en klients självbestämmanderätt. Ändringen förbättrar en klients ställning och valfrihet som sökande av utkomststöd. Ansökningar ska enligt den föreslagna modellen dock överföras till kommunen endast i begränsad utsträckning. För tydlighetens skull gäller överföringen inte utgifter som täcks med grunddelen enligt 7 a § eller som betraktas som övriga grundutgifter enligt 7 b §. Om en klient vill ansöka om kompletterande eller förebyggande utkomststöd på basis av dessa utgifter ska han eller hon själv anhängiggöra en ansökan om dem hos kommunen. Skyldigheten enligt förvaltningslagen att överföra ärendet till den rätta myndigheten gäller till denna del inte Folkpensionsanstalten. Klienten ska dock invänta Folkpensionsanstaltens avgörande om grundläggande utkomststöd. Detta orsakar i någon mån en fördröjning i behandlingen av kompletterande utkomststöd. Det faktum att det inte helt och hållet kan undvikas att behandlingstiderna blir längre när två myndigheter behandlar ett ärende togs upp redan i den regeringsproposition som gällde överföringen till Folkpensionsanstalten.

Genom det tillägg som föreslås till ansökningen av utkomststöd och enligt vilket kommunen kan bevilja utkomststöd för att trygga brådskande och nödvändig hjälp i undantagsfall utan att klientens rätt till grundläggande utkomststöd först har bedömts och avgjorts av Folkpensionsanstalten har man velat säkerställa att klienterna får hjälp i särskilda situationer utanför öppettiderna för Folkpensionsanstaltens tjänster. Detta stärker klienternas ställning i akuta krissituationer och gör systemet mer flexibelt.

En klientrelation inom socialvården är enligt lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), personuppgiftslagen (523/1999) och lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000) en sekretessbelagd uppgift. Sekretessbelagda uppgifter måste dock lämnas ut i olika samarbetssituationer mellan myndigheterna och dessa situationer preciseras i denna lag. De bestämmelser om erhållande och utlämnande av uppgifter som föreslås här innebär att för Folkpensionsanstalten gäller nu bestämmelser som motsvarar de bestämmelser som har gällt kommunerna. Till denna del ändras klientens ställning alltså inte.

Fördelningen av behörighet mellan två myndigheter orsakar flera nya situationer där uppgifter lämnas ut och i denna proposition har strävan varit att så heltäckande som möjligt reglera dem. Efter reformen ska rådgivningen till och handledningen av klienter samt identifieringen av behovet av socialvård särskilt beaktas vid den praktiska tillämpningen. Reformen accentuerar Folkpensionsanstaltens skyldighet att handleda och ge råd samt samarbetet mellan Folkpensionsanstalten och kommunen.

Folkpensionsanstalten har i samarbete med kommunerna gått igenom frågor som gäller tillämpningen av lagen och processerna, och strävan har varit att så bra som möjligt förbereda sig för reformen. Den centrala roll kommunernas socialarbete har kvarstår också efter refor-

men. Även Folkpensionsanstalten ska med stöd av både lagen om utkomststöd och socialvårdslagen vid behov handleda och ge personer som söker grundläggande utkomststöd råd om kommunens socialvårdstjänster.

Till kompletterande och förebyggande utkomststöd har det hittills använts cirka 10 procent av de totala utgifterna för utkomststöd och cirka 43 procent av utkomststödsklienterna har årligen fått dessa former av stöd. Fastän beviljande av grundläggande utkomststöd överförs från kommunerna till Folkpensionsanstalten har kommunerna trots allt också i fortsättningen en viktig roll som den som beviljar kompletterande och förebyggande utkomststöd. Efter reformen accentueras betydelsen av kommunernas sociala arbete. För klienter som länge fått utkomststöd är brister i välfärden vanligare än för utkomststödsklienterna i genomsnitt. Det är nu möjligt att utveckla nya metoder för att nå och stödja klienterna. Också tillvägagångssätten i fråga om kompletterande och förebyggande utkomststöd kan till följd av reformen förnyas så att stödet fungerar bättre än tidigare som ett redskap för det sociala arbetet.

Efter det att det grundläggande utkomststödet har överförts till Folkpensionsanstalten kommer ändringens konsekvenser att följas upp noggrant. Dessutom bedöms konsekvenserna av överföringen till Folkpensionsanstalten i flera forskningsprojekt som pågår vid Folkpensionsanstalten och Institutet för hälsa och välfärd samt i det s.k. TITA-projektet som finansieras av rådet för strategisk forskning vid Finlands Akademi. Ett av delprojekten inom TITA-projektet fokuserar på överföringen av utkomststöd till Folkpensionsanstalten och överföringens konsekvenser som en av de mest betydande reformerna av systemet för social trygghet.

De förslag till elektronisk överföring av apoteks- och hyresvärdsuppgifter som gäller Folkpensionsanstalten gör det lättare för klienterna att sköta ärenden och de behöver i fortsättningen inte ty sig till handlingar i pappersform när de sköter ärenden. Dessa uppgifter får enligt bestämmelserna lämnas ut, men utlämningen är genom bestämmelserna i lagen om utkomststöd begränsad till endast uppgifter som är nödvändiga med tanke på det grundläggande utkomststödet.

I propositionen ingår en samarbetsbestämmelse enligt vilken Folkpensionsanstalten ska ansluta sig som användare av de riksomfattande informationssystemtjänsterna och kopplas till arbetet med att utveckla det riksomfattande arkivet för klientuppgifter från socialvården också i fråga om de uppgifter om grundläggande utkomststöd som Folkpensionsanstaltens utkomststödssystem producerar. Propositionen möjliggör att de uppgifter om grundläggande utkomststöd som Folkpensionsanstaltens utkomststödssystem producerar ingår i det riksomfattande arbetet med att utveckla social- och hälsovårdens elektroniska system. Detta har i framtiden konsekvenser för klienternas ställning i och med att uppgifter om utkomststöd, i takt med att reformen framskrider, eventuellt kommer att vara tillgängliga för klienterna vid sidan av andra social- och hälsovårdsuppgifter.

3.2 Konsekvenser för myndigheterna

Den ändring som föreslås i fråga om överföringen av ansökan om utkomststöd begränsar Folkpensionsanstaltens överföringsskyldighet till att gälla ansökningar om utkomststöd där klienten begär överföring och har uppgett andra utgifter än sådana som täcks med grunddelen enligt 7 a § eller betraktas som övriga grundutgifter enligt 7 b §. Detta förtydligar arbetsfördelningen mellan Folkpensionsanstalten och kommunerna samt minskar antalet onödiga överföringar av ansökningar i situationer där klienten inte ens själv har önskat att ärendet ska överföras till kommunen eller där möjligheten till ett positivt beslut är liten enligt etablerad praxis för beviljande. Till kommunerna överförs således inte ett lika stort antal ansökningar om utkomststöd som enligt de tidigare bestämmelserna. Ändringen säkerställer att kommunernas resurser i fråga om yrkesutbildade personer inom det sociala området riktas till socialt arbete,

tryggar den eftersträvade administrativa effektiviteten och gör också arbetsfördelningen mellan Folkpensionsanstalten och kommunen tydligare.

Fördelningen av behörighet mellan Folkpensionsanstalten och kommunerna till följd av överföringen till Folkpensionsanstalten medför ett ökat antal situationer där uppgifter lämnas ut mellan myndigheter vid prövning av om utkomststödet ska sänkas. Uppgifter som gäller utkomststöd är sekretessbelagda uppgifter, och det har i denna proposition varit nödvändigt att precisera bestämmelserna om erhållande och utlämnande av dem. Också sekretessbelagda uppgifter är på så sätt vid behov alltid tillgängliga åtminstone med stöd av en begäran. Dessa ändringar klargör myndigheternas ställning i situationer där uppgifter lämnas ut.

Det har i denna proposition varit nödvändigt att också i situationer där grunddelen sänks precisera erhållandet och utlämnandet av uppgifter. För att Folkpensionsanstalten ska kunna pröva om grunddelen ska sänkas måste den få uppgifter om en persons försummelser i de olika situationer som nämns i 10 § i lagen. Dessa uppgifter skulle inte ha överförts automatiskt utan de föreslagna preciseringarna i bestämmelserna. Dessutom har kommunen getts rätt att överväga hur behövligt det är att lämna ut uppgifter med beaktande av bland annat en persons situation som helhet. Folkpensionsanstalten utför dock den faktiska prövningen av om grunddelen ska sänkas. Med hjälp av ändringen kan antalet onödiga överföringar av uppgifter mellan myndigheterna minskas.

Det föreslagna tillägget enligt vilket kommunen kan bevilja förebyggande utkomststöd för att trygga brådskande och nödvändig hjälp i undantagsfall utan att klientens rätt till grundläggande utkomststöd först har bedömts och avgjorts av Folkpensionsanstalten innebär ett nytt undantag i situationer där utkomststöd söks och beviljas. Ändringen säkerställer att en klient får hjälp i särskilda situationer utanför öppettiderna för Folkpensionsanstaltens tjänster. Stöd ska i dessa situationer beviljas som förebyggande utkomststöd. Bestämmelsen förtydligar ansvarsfördelningen mellan myndigheterna i akuta brådskande situationer. Förslaget om att sådant ekonomiskt stöd till unga i eftervården som avses i barnskyddslagen inte ska beaktas som inkomst i utkomststödet förtydligar förhållandet mellan barnskyddslagen och lagen om utkomststöd samt också arbetsfördelningen mellan myndigheterna. Förslaget kräver dock att handledningen av klienter samt kommunernas och Folkpensionsanstaltens samarbetspraxis beaktas.

Att utkomststödet delas upp i av Folkpensionsanstalten och av kommunerna beviljade delar accentuerar behovet av ett sektorsövergripande och nära samarbete mellan myndigheterna samt goda samarbetspraxis. Inför beredningen av reformen har praxis setts över av Folkpensionsanstalten och kommunerna, och vid beredningen har strävan varit att förbereda sig på olika situationer. När genomförandet inleds kommer samarbetet att finslipas vid den praktiska tillämpningen och erfarenheterna kommer att följas upp noggrant.

Förslagen som gäller det elektroniska förfarandet för apoteks- och hyresvärdsuppgifter underlättar och effektiviserar Folkpensionsanstaltens processer. Vid behandlingen av betalningsförbindelsefakturor för läkemedelskostnader ska den existerande tekniska anslutning mellan Folkpensionsanstalten och apoteken som skapats för behandlingen av sjukvårdsersättningar utnyttjas när uppgifter om köp överförs till Folkpensionsanstalten. Köpen överförs till Folkpensionsanstalten dagligen och i regel handläggs det helt automatiskt. Fall som kräver utredning överförs från den automatiska processen till att handläggas manuellt. Elektroniska betalningsförbindelser och automatisk handläggning av betalningsförbindelsefakturor kräver betydligt mindre personalresurser än om klienterna ges en betalningsförbindelse i pappersform och faktureringen av klienterna sköts som traditionella avräkningar. Elektroniska betalningsförbindelser gör det lättare för klienterna att sköta ärenden. Förfarandet är också för klienten enkelt, snabbt, kostnadseffektivt och datasäkert. Eftersom betalningsförbindelserna är elektro-

niska är de t.ex. för apoteken tillgängliga nästan omedelbart efter det att beslut om grundläggande utkomststöd fattats och de är alltid tillgängliga i samband med att klienten sköter sina ärenden. Det finns ingen risk för att elektroniska betalningsförbindelser tappas bort, eftersom t.ex. apoteken kan verifiera rätten till för klienten avgiftsfria produkter i de elektroniska systemen, alltså i samma system där apoteken verifierar rätten till specialersättning för läkemedel. Bestämmelserna möjliggör också elektronisk fakturering, vilket minskar mängden manuellt arbete i anslutning till faktureringen.

Att uppgifter om hyresavtal förmedlas elektroniskt gör behandlingstiden för ansökningar kortare i och med att bilagor inte behöver begäras av klienterna. Elektroniska uppgifter kan dessutom utnyttjas automatiskt i systemet för handläggning av utkomststöd.

Folkpensionsanstalten ska utifrån samarbetsbestämmelsen ansluta sig som användare av de riksomfattande informationssystemtjänsterna i fråga om de uppgifter om grundläggande utkomststöd som dess utkomststödssystem producerar samt samarbeta med Institutet för hälsa och välfärd för att genomföra de riksomfattande informationssystemtjänsterna. I det framtida arbetet med att utveckla det riksomfattande arkivet för klientuppgifter från socialvården och när datasystemen i fortsättningen utvecklas är det möjligt att skapa interoperabla gränssnitt och främja datasystemens interoperabilitet.

3.3 Ekonomiska konsekvenser

De ekonomiska konsekvenserna av överföringen av det grundläggande utkomststödet till Folkpensionsanstalten har bedömts heltäckande i regeringens proposition 358/2014. Efter det att regeringens proposition utarbetades har överföringens kostnadseffekter preciserats i planerna för de offentliga finanserna 2016—2019 och 2017—2020. Den ökning av utgifterna som beror på den uppskattade minskningen av underutnyttjandet av utkomststödet beräknas fortfarande uppgå till knappa 90 miljoner euro. År 2017 uppgår de totala utgifterna för grundläggande utkomststöd till cirka 830 miljoner euro och 2020 till cirka 833 miljoner euro. Folkpensionsanstaltens omkostnader ökar med 1 miljon euro från och med 2017. Avdraget av kommunernas finansieringsandel från statsandelarna har preciserats i och med att utgifterna 2016 preciserats. I stället för till tidigare 326 miljoner euro beräknas kommunernas finansieringsandel 2017 uppgå till cirka 330 miljoner euro.

De preciserande förslagen i denna proposition medför funktionella tilläggsförpliktelser för Folkpensionsanstalten i förhållande till kommunerna. Dessa tilläggsförpliktelser gäller överföring av uppgifter i fråga om de klienter som omfattas av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte och lagen om främjande av integration. Att Folkpensionsanstalten ansluter sig till en riksomfattande informationssystemtjänst medför dessutom nya bestämmelser, vilka enligt Folkpensionsanstaltens bedömning orsakar betydande extra arbete för Folkpensionsanstalten, och de totala kostnaderna för detta kan bedömas först i ett senare skede. Kommunerna orsakas kostnader av att de sista besluten under övergångsperioden sänds till dem och av att tjänsten eTotu införs. Förslagen i denna proposition beräknas dock inte medföra att kostnaderna höjs i betydande grad.

4 Beredningen av propositionen

Denna regeringsproposition har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet i samarbete med Folkpensionsanstalten och Finlands Kommunförbund rf. I beredningsskedet har propositionen också diskuterats med dataombudsmannen och Befolkningsregistercentralen.

Vid beredningen av ärendet begärdes utlåtanden av arbets- och näringsministeriet, inrikesministeriet, Institutet för hälsa och välfärd, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälso-

vården Valvira, Regionsförvaltningsverket i Södra Finland, Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland, dataombudsmannen, riksdagens justitieombudsman, Folkpensionsanstalten, Helsingfors förvaltningsdomstol, Finlands kommunförbund rf samt Vanda stad, Kouvola stad, Rovaniemi stad och Perusturvakuntayhtymä Karviainen. Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland och Perusturvakuntayhtymä Karviainen lämnade inget utlåtande. Arbets- och näringsministeriet och Helsingfors förvaltningsdomstol meddelade att de inte har något att anföra om propositionen. Dessutom lämnades utlåtanden av landskapet Åland, SOSTE Finlands social och hälsa rf, Pensionstagarnas Centralförbund PCF rf och Kriminaalihuollon tukisäätiö KRITS.

Propositionen ansågs vara behövlig för ett smidigt genomförande av den överföring till Folkpensionsanstalten som det redan fattats beslut om. Dessutom ansågs det att man med hjälp av propositionen kan minska de förutsedda riskerna i anslutning till beredningen av genomförandet. Det nya 3 mom. som fogats till 14 § i lagen om ändring av lagen om ändring av lagen om utkomststöd, dvs. beviljande av brådskande och nödvändig hjälp i kommunen, ansågs som ett förslag värt att understödja. Det framfördes dock önskemål om att det i fortsättningen ska fästas uppmärksamhet vid tillämpningspraxis. I synnerhet kommunerna ansåg att överföring av ett ärende från Folkpensionsanstalten till kommunen, dvs. ändringen av 14 d §, kunde understödas. Understöd fick också det faktum att man enligt propositionen kan begränsa överföringen av uppenbart onödiga ansökningar till kommunerna och att målen med överföringen till Folkpensionsanstalten, dvs. att effektivisera förvaltningen, således kan tryggas. Samma ändring väckte dock också oro med tanke på klienterna. Att överföring till kommunen kräver en viljeförklaring från klienten ansågs också utgöra en risk med tanke på de klientgrupper som har det sämst ställt. Därför fästes uppmärksamhet vid att klienterna bör få behövlig information och rådgivning.

I utlåtandena framfördes det också önskemål om att totalreformen av lagen om utkomststöd ska inledas så snart som möjligt.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lagen om utkomststöd

4 §. *Verkställighet*. I propositionen föreslås att det i 2 mom. i paragrafen ska nämnas att lagen om utkomststöd innehåller hänvisningar till de bestämmelser i socialvårdslagstiftningen som Folkpensionsanstalten utöver denna lag tillämpar när den beviljar grundläggande utkomststöd. Syftet med kompletteringen av denna paragraf är att precisera att de hänvisningar som tagits in i lagen avses vara uttömmande, eftersom tillämpningen på Folkpensionsanstalten av de övriga lagarna som gäller socialvården annars blir oklar. Utkomststöd är enligt 1 § i lagen om utkomststöd ett ekonomiskt stöd inom socialvården som beviljas i sista hand, och den ändring av lagen om utkomststöd (815/2015) som gäller överföringen av utkomststöd till Folkpensionsanstalten och den anslutna arbetsfördelningen mellan Folkpensionsanstalten och kommunerna är inte avsedd att ändra utkomststödets natur som ett särskilt behovsprövat stöd som beviljas i sista hand. I samband med den nämnda lagändringen och förarbetena till den behandlades dock det av Folkpensionsanstalten beviljade grundläggande utkomststödets roll som en del av socialvårdshelheten inte i närmare detalj. Vid fördelningen av behörighet mellan Folkpensionsanstalten och kommunen har det ansetts behövligt att precisera hur socialvårdslagstiftningen ska tillämpas på Folkpensionsanstalten när den handlägger ärenden som gäller grundläggande utkomststöd. Socialvårdslagen (1301/2014) ska normalt inte tillämpas på Folkpensionsanstalten när den beviljar grundläggande utkomststöd eftersom socialvårdslagen i regel gäller den kommunala socialvården. I lagen om utkomststöd har det dock tagits in vissa hänvisningar till socialvårdslagen. Hänvisningarna till socialvårdslagen gäller främst situationer där Folkpensionsanstalten ska samarbeta med kommunen och andra myndigheter samt bl.a. den klientplan som ska utarbetas av kommunen. I lagen om utkomststöd finns det dessutom hänvisningar till lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000). Särskilt i situationer som gäller utlämnande av uppgifter kompletterar dessa hänvisningar lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) och personuppgiftslagen (523/1999), vilka också i övrigt redan ska tillämpas på Folkpensionsanstalten. De betonar det särskilda skyddet för klienterna inom socialvården. Hänvisningen i paragrafen till 6 § i socialvårdslagen (710/1982) ändras inte eftersom nämnda paragraf i den gamla socialvårdslagen fortfarande gäller trots att det har stiftats en ny socialvårdslag.

5 a §. *Förskott som ska betalas till Folkpensionsanstalten för att täcka det grundläggande utkomststödet samt fastställande och betalning av förskott.* Det har i paragrafen också tagits in ett nytt 5 mom. som gäller ersättning av kostnaderna för grundläggande utkomststöd till dem som integreras i enlighet med lagen om främjande av integration (1386/2010). Kostnaderna för det grundläggande utkomststöd som kommunerna beviljar har hittills till vissa delar ersatts kommunerna i efterhand via närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter på basis av bestämmelserna i 6 kap. i den ovannämnda lagen om främjande av integration. I och med att grundläggande utkomststöd beviljas av Folkpensionsanstalten ska ersättningen i efterhand av kostnaderna för grundläggande utkomststöd via utvecklings- och förvaltningscentren slopas. Kostnaderna för grundläggande utkomststöd till dem som integreras ska däremot börja omfattas av ett förfarande för betalning av förskott som motsvarar det förfarande som i övrigt gäller Folkpensionsanstalten vid utbetalningen av förskott för grundläggande utkomststöd. Kostnaderna enligt 5 mom. ersätts ur arbets- och näringsministeriets budget. Betalningen av förskott gäller de kostnader för grundläggande utkomststöd som betalas på basis av 44 och 46 § samt 51 § 1 mom. i lagen om främjande av integration. Kommunernas återstående kostnader för kompletterande och förebyggande utkomststöd ska fortfarande ersättas i enlighet med ett ansökningsförfarande enligt 44

eller 46 § eller 51 § 1 mom. i lagen om främjande av integration. I samband med denna proposition har det i lagen om främjande av integration gjorts en motsvarande precisering av betalningen av förskott.

I momentet föreskrivs dessutom att det förskott för januari som ska betalas enligt 5 mom. ska betalas första vardagen i januari. Detta förfarande medför att arbets- och näringsministeriets ersättningsmoment har budgeterats enligt principen om betalningsbeslut, vilket innebär att förskottet för januari inte kan betalas föregående år. Beslutet om beviljande kan fattas i december, men beslutet om betalning kan fattas först i januari och betalas som en expressöverföring, varmed betalningen syns på mottagarens konto redan samma dag. Detta gäller situationen vid årsskiftet. I fråga om de övriga månaderna kan betalningen göras i slutet på föregående månad.

11 §. *Inkomster som skall beaktas*. Det föreslås att till paragrafen fogas en ny 2 mom. 7 punkt. Enligt punkten ska sådant ekonomiskt stöd för tryggande av boende och försörjning i eftervården som avses i barnskyddslagen (417/2007) inte beaktas som inkomst vid beräkningen av utkomststöd. Genom bestämmelsen förtydligas förhållandet mellan barnskyddslagen och lagen om utkomststöd.

Rätt till utkomststöd har var och en som är i behov av stöd och inte kan få sin utkomst genom förvärvsarbete, verksamhet som företagare, med hjälp av andra förmåner som tryggar utkomsten, genom andra inkomster eller tillgångar, genom omvårdnad från en sådan persons sida som är försörjningspliktig gentemot honom eller på något annat sätt. Utkomststöd kan fås för bl.a. boende och de utgifter som krävs för ett människovärdigt liv.

Enligt 76 a § i barnskyddslagen ska kommunen utan dröjsmål ordna bland annat ett tillräckligt ekonomiskt stöd när en otillräcklig försörjning, bristfälliga boendeförhållanden eller avsaknad av bostad är ett väsentligt hinder för rehabiliteringen av ett barn eller en ung person i eftervården. Avsikten med det ekonomiska stöd i eftervården som avses i barnskyddslagen är att stödja utvecklingen till självständighet hos och etableringen i samhället av särskilt unga personer under 21 år som före de uppnådde myndighetsåldern har varit föremål för barnskyddets tjänster och stödåtgärder. Ett barn eller en ung person som uppfyller förutsättningarna enligt lagen har en subjektiv rätt till ekonomiskt stöd i eftervården för att hans eller hennes rehabilitering inte ska hindras av ekonomiska orsaker. Med rehabilitering avses att tillgodose individuella behov hos unga som får eftervård och stöd ska beviljas på ett sätt som motsvarar behovet. Ekonomiskt stöd för rehabilitering i eftervården kan utöver utkomststöd vara i praktiken t.ex. stöd för hobbyverksamhet eller boendekostnader, utgifter för flytt till en egen bostad eller för möblering av en bostad eller annat behövligt stöd vid förändringar eller utvecklingen till självständighet. Det ekonomiska stödet är i princip inte avsett att täcka normala grundutgifter och avsikten är att stödet ska kunna beviljas vid sidan av utkomststöd.

Enligt propositionen ska ekonomiskt stöd för rehabilitering i barnskyddets eftervård inte beaktas som inkomst vid beräkningen av utkomststödets belopp. I enlighet med 8 § i lagen om utkomststöd ska sådana utgifter som har tryggats med stöd enligt 76 a § i barnskyddslagen inte heller betraktas som utgifter i utkomststödet. Detta gäller såväl grundläggande utkomststöd som kompletterande och förebyggande utkomststöd.

14 §. *Ansökan om utkomststöd*. Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 3 mom. där det föreskrivs om kommunens möjlighet att bevilja utkomststöd för att trygga brådskande och nödvändig hjälp i undantagsfall utan att en klients rätt till grundläggande utkomststöd har bedömts och avgjorts genom ett beslut för tidsperioden i fråga. Stöd ska i dessa situationer beviljas som förebyggande utkomststöd.

Behörigheten vid beviljande av utkomststöd fördelas från och med den 1 januari 2017 så att Folkpensionsanstalten avgör en persons rätt till grundläggande utkomststöd och kommunen en persons rätt till kompletterande och förebyggande utkomststöd. Folkpensionsanstalten ansvarar för beviljande av grundläggande utkomststöd också när behovet är brådskande. Enligt huvudregeln ska det göras en ansökan om utkomststöd och sökandens rätt till grundläggande utkomststöd ska utredas först. Det kan dock förekomma sådana exceptionella situationer där Folkpensionsanstalten inte är öppen, men en person måste tryggas brådskande och nödvändig hjälp. I dessa situationer är det motiverat att också kommunen kan bevilja ekonomiskt stöd utan att klientens rätt till grundläggande utkomststöd först ska utredas och avgöras av Folkpensionsanstalten. Som sådana situationer kan nämnas framför allt en klients akuta behov av tillfälligt ekonomiskt stöd som på grund av att det är brådskande måste skötas utanför Folkpensionsanstaltens öppettider. I situationer enligt 3 mom. ska stödet betraktas som förebyggande utkomststöd.

Den föreslagna bestämmelsen möjliggör att utkomststöd beviljas av en kommun t.ex. via en socialjour utanför Folkpensionsanstaltens öppettider utan att det görs en bedömning av och fattas beslut om klientens rätt till grundläggande utkomststöd. Under öppettiden för Folkpensionsanstaltens tjänster avgör Folkpensionsanstalten också i brådskande fall ansökningarna inom ramen för behandlingstiderna enligt lagen om utkomststöd. Undantaget gäller endast tiden utanför öppettiden för Folkpensionsanstaltens tjänster. Om en klient söker sig till kommunens socialjour medan Folkpensionsanstaltens tjänster är öppna ska klienten rådas och vid behov hjälpas att ta kontakt med Folkpensionsanstalten. Det är också möjligt att ta kontakt med Folkpensionsanstalten per telefon. Eftersom utkomststöd som beviljas via en socialjour är avsett endast för exceptionella krissituationer är det beviljade utkomststödet till sitt belopp mycket litet och betalas ut en mycket kort tid. Således behöver detta stöd i regel inte beaktas i det grundläggande utkomststödets grunddel eller de övriga grundutgifterna. Strävan ska vara att paragrafen tillämpas utifrån kommunens och Folkpensionsanstaltens gemensamma prövning.

I handboken för tillämpning av lagen om utkomststöd som publicerats av social- och hälsovårdsministeriet (SHM, Publikationer 2013:4) har förebyggande utkomststöd ansetts mycket användbart vid akuta kriser. Också den arbetsgrupp som utredde inrättandet av en katastroffond konstaterade i sin promemoria (SHM, Utredningar 2006:3) att ett offer för en katastrof eller olyckas tillfälliga utkomstsvårigheter kan underlättas med förebyggande utkomststöd.

14 d §. *Överföring av ett ärende som gäller utkomststöd från Folkpensionsanstalten till kommunen.* Det föreslås att 1 mom. ändras så att Folkpensionsanstalten är skyldig att överföra en ansökan till kommunen endast om klienten särskilt begär detta i samband med ansökan om utkomststöd eller när beslutet meddelats. Dessutom förutsätts det att sökanden i sin ansökan uppger andra utgifter än sådana som nämns i 7 a eller 7 b §. Folkpensionsanstalten är alltså skyldig att utan dröjsmål överföra en ansökan till den kommun som är behörig i ärendet efter att utifrån ansökan ha fattat ett beslut om grundläggande utkomststöd, om sökanden i sin ansökan uppger andra utgifter än sådana som nämns i 7 a eller 7 b §. Hänvisningen direkt till dessa paragrafer innebär att om en klient i sin ansökan uppger en i ovannämnda paragrafer nämnd utgiftspost, såsom utgifter för kost, är Folkpensionsanstalten också trots att utgiftsposten är stor inte skyldig att överföra ärendet. Genom den föreslagna ändringen av paragrafen begränsas antalet ansökningar som överförs så att till kommunen ska överföras sådana ansökningar som också före överföringen beviljats kompletterande utkomststöd enligt etablerad rättspraxis och praxis för beviljande. Ändringen innebär att de effektivitetskrav och administrativa besparingar som uppställts för överföringen av grundläggande utkomststöd lättare kan uppnås och att det tryggas att kommunernas resurser vad gäller yrkesutbildade personer inom det sociala området riktas till socialt arbete. Den föreslagna ändringen begränsar dock inte på något sätt en klients rätt att ansöka om kompletterande eller förebyggande utkomststöd hos

kommunen, eftersom en klient enligt 14 § 2 mom. får göra en ansökan om kompletterande eller förebyggande utkomststöd hos det kommunala organet, om sökanden har meddelats ett beslut om grundläggande utkomststöd för den tid som ansökan gäller. Ändringen påverkar inte heller rätten att få diskutera med en socialarbetare eller socionom i kommunen.

I 7 a § som gäller grunddel och som träder i kraft den 1 januari 2017 nämns som de utgifter som täcks med grunddelen utgifter för kost och kläder, smärre hälso- och sjukvårdsutgifter samt utgifter som beror på personlig hygien och hemmets hygien, användning av lokaltrafik, prenumeration på dagstidning, användning av telefon och datakommunikation och hobby- och rekreationsverksamhet samt andra motsvarande utgifter som hänför sig till en persons och familjs dagliga uppehälle. De utgifter som täcks med grunddelen räknas således till största delen upp direkt i paragrafen. Eftersom paragrafen dock till vissa delar lämnar rum för tolkning anses det i detta sammanhang nödvändigt att konstatera att fastän utgifter för hobby- och rekreationsverksamhet nämns i 7 a §, ska en ansökan som innehåller andra än vanliga och till sitt belopp små utgifter för hobbyverksamheter för barn enligt denna paragraf överföras till kommunen för behandling, om sökanden begär det. Den ovannämnda tolkningen är motiverad eftersom det i 7 c §, som gäller kompletterande utkomststöd, särskilt nämns särskilda utgifter i anslutning till barns hobbyverksamhet. Utgifter för kläder hör i enlighet med vad som nämns ovan till grunddelen och trots att det för dessa utgifter har beviljats kompletterande eller förebyggande utkomststöd i vissa specialfall är Folkpensionsanstalten till följd av den föreslagna formuleringen i det nya 1 mom. och motiveringarna ovan inte skyldig att överföra ansökan till kommunen i enlighet med 14 d §, om utgifter för kläder uppges i ansökan. Med formuleringen ”andra motsvarande utgifter som hänför sig till en persons och familjs dagliga uppehälle” i 7 a § avses bland annat sådana utgifter som varken enligt rättspraxis eller enligt etablerad praxis har ansetts som utgifter som ska beaktas särskilt i utkomststödet, såsom de betalningspåminnelser och betalningskrav samt amorteringar på lån som en klient uppger, och överföringsskyldigheten gäller alltså inte dessa.

I 7 b § i lagen om utkomststöd finns bestämmelser om övriga grundutgifter som ska beaktas utöver de utgifter som täcks med grunddelen. Paragrafen träder i sin ändrade form i kraft den 1 januari 2017 och av detaljmotiveringen i regeringens proposition om den ändringen framgår i mer detalj vilka utgifter paragrafen gäller. En bestämmelse om boendeutgifter finns i 7 b § 1 mom. och enligt 1 punkten i det momentet beaktas som övriga grundutgifter boendeutgifter som avses i 9 § i lagen om allmänt bostadsbidrag (938/2014), nödvändiga underhållsutgifter för andra ägarbostäder än ägarbostäder i bolagsform samt nödvändiga utgifter som hänför sig till inflyttning i en bostad.

Enligt den ovannämnda regeringspropositionen ska de utgifter som hör till övriga grundutgifter beaktas enligt vad som anses vara behövlig storlek. I praktiken beaktas utgifterna enligt deras faktiska storlek, om de inte anses oskäliga. I regeringens proposition konstateras det att vid bedömningen av boendeutgifters behövliga storlek med stöd av 7 b § 1 mom., kan sökandens särskilda behov i fråga om boende och förhållanden beaktas, såsom barns möjligheter till skolgång, särskilda behov av vård eller behov av utrymme på grund av de hjälpmedel som en person med funktionsnedsättning behöver. Dessutom konstateras det att Folkpensionsanstalten när den bedömer boendeutgifter av behövlig storlek kan skaffa referensuppgifter från kommunerna om kommunspecifika boendeutgifter och använda dessa uppgifter vid bedömningen av vilken nivå av boendeutgifter i varje kommun och område som kan räknas som godtagbara i det grundläggande utkomststödet. Folkpensionsanstalten ska trots det tillämpa prövning från fall till fall i fråga om sökandens särskilda behov.

Ovannämnda paragrafs 2 och 3 mom. gäller de högre boendeutgifter som godkänns av Folkpensionsanstalten. I paragrafen anges hur Folkpensionsanstalten ska förfara i situationer där boendeutgifterna för den som ansöker om utkomststöd överskrider det belopp som i enlighet

med 1 mom. 1 punkten kan anses vara behövligt. Folkpensionsanstalten ska då anvisa sökanden att skaffa en förmånligare bostad samt att ta kontakt med kommunen för att reda ut bostadsfrågan. Sökanden ska ges en tidsfrist för att skaffa sig en ny bostad eller för andra bostadsarrangemang innan boendeutgiften endast som jämkad kan beaktas. I 3 mom. föreskrivs om situationer där sökanden inte har någon reell möjlighet att på sin bostadsort skaffa en sådan bostad som avses i 2 mom. I detta fall kan boendeutgifterna beaktas till sitt fulla belopp i Folkpensionsanstaltens prövning av stöd också efter det att den utsatta tidsfristen löpt ut.

Om den som ansöker om utkomststöd i sin ansökan uppger andra boendeutgifter än sådan som nämns i 7 b § ska Folkpensionsanstalten enligt den föreslagna 14 d § överföra ansökan till kommunen, om klienten begär detta. Om det är fråga om boendeutgifter som Folkpensionsanstalten inte godkänner i det grundläggande utkomststödet överför Folkpensionsanstalten inte ärendet till kommunen eftersom det är fråga om en utgift som nämns i 7 b §. Om en sökande uppger utgifter som nämns i 7 a och 7 b § och som inte kan beaktas när beslut om grundläggande utkomststöd fattas, ska sökanden själv anhängiggöra ärendet i kommunen om han eller hon vill söka kompletterande eller förebyggande utkomststöd på basis av dessa utgifter. För att kunna söka kompletterande utkomststöd ska sökanden dock invänta Folkpensionsanstaltens beslut om grundläggande utkomststöd.

Till följd av vad som nämns ovan är utgifter som Folkpensionsanstalten är skyldig att överföra och som alltså inte nämns i 7 a eller 7 b § främst sådana engångsutgifter i anslutning till en persons särskilda livssituation som också enligt t.ex. etablerad praxis ska beaktas som utgifter när kompletterande utkomststöd beviljas. Utgifter av detta slag är bland annat barnvagnar, möbler och med dem jämförbara inköp till ett hem, utgifter för studier som genomförs av unga som avlägger en första examen på andra stadiet, arvoden för intressebevakning och begravningskostnader. I de fall där det är svårt att tolka om en utgiftspost hör till 7 a § eller 7 b § kan Folkpensionsanstalten dock överföra ansökan till kommunen, om klienten har begärt detta. Det är viktigt att Folkpensionsanstalten och kommunerna ger en klient råd och anvisningar i ärenden som gäller sökande av utkomststöd och handläggning av en ansökan.

Kommunens tidsfrist för behandlingen av en ansökan börjar med stöd av 20 § i förvaltningslagen när ansökan anländer från Folkpensionsanstalten till kommunen. I regeringens proposition 358/2014 i detaljmotiveringen till 14 c § beskrivs principerna för beräkningen av tidsfrister närmare. I enlighet med principerna enligt förvaltningslagen ska Folkpensionsanstalten underrätta sökanden om överföringen av en ansökan. Till övriga delar utgör förbudet mot överföring i 14 d § ett undantag med tanke på överföring av ärenden enligt 21 § i förvaltningslagen.

17 a §. *Utbyte av sekretessbelagda uppgifter mellan Folkpensionsanstalten och kommunen.* Det föreslås att paragrafen upphävs och innehållet tas in i 18 a §. Bestämmelserna bildar på så sätt en mer logisk helhet.

18 §. *Justering av utkomststödet.* Enligt 18 § 1 mom. i den gällande lagen om utkomststöd justeras utkomststödet om personens eller familjens förhållanden eller behovet av stöd förändras eller har förändrats. I förarbetena till nämnda bestämmelse nämns att justeringen i allmänhet kan gälla endast stöd som ännu inte har betalats ut. I praktiken har det praktiska genomförandet av justeringen orsakat förvirring.

I propositionen föreslås det att 1 mom. ska preciseras i fråga om genomförandet av justeringen. Enligt de föreslagna bestämmelserna ska t.ex. förmånsinkomst eller annan inkomst än förvärvsinkomst eller ersättning beaktas genom att den tas med i den utkomststödskalkyl som görs för en klient eller familj. Utkomststödskalkylen görs så att den gäller den eller de månader för vars del klientens eller familjens förhållanden har förändrats jämfört med den utkomststödskalkyl som gjorts tidigare. Annan inkomst än förvärvsinkomst eller ersättning som inte

har beaktats tidigare vid beviljandet av utkomststöd ska genom en justeringskalkyl läggas till som inkomst för den månad under vilken inkomsten har betalats. Justeringen av utkomststöd ska således i praktiken genomföras så att den gäller kalkylmässigt redan betalt utkomststöd och så att kalkylen fås att motsvara klientens faktiska situation under tidsperioden i fråga. Den nya utkomststödskalkylen innebär dock inte att klienten blir föremål för t.ex. återkrav utan det överskott som kalkylen eventuellt visar kan i det fallet att klientrelationen fortgår delas upp i inkomst för de följande månaderna, om det med beaktande av inkomstens engångsnatur eller grunden för erhållande av den eller dess användningsändamål är rimligt. I detta sammanhang ska klientens förhållanden och klientens i realiteten disponibla inkomster dock beaktas. Om Folkpensionsanstalten på basis av justeringskalkylen är skyldig att betala ett större belopp ska klienten betalas denna summa. Enligt bestämmelsen kan inkomsten delas upp i poster som beaktas under flera sådana tidsperioder för vilka utkomststöd fastställs, om det är skäligt med beaktande av inkomstens engångsnatur eller grunden för den eller dess användningsändamål. Om en förändring i förhållandena dock medför att ett större stödbelopp ska betalas ut, görs justeringen från och med den faktiska tidpunkten då förhållandena förändrades. Om t.ex. ett barn föds i mitten av månaden berättigar det till grunddelen för 15 dagar.

Propositionens 2 mom. motsvarar det 2 mom. som antagits genom lag 815/2015.

Dessutom föreslås att det till paragrafen fogas ett nytt 3 mom., enligt vilket Folkpensionsanstalten i vissa situationer får justera det grundläggande utkomststödets belopp utan ett särskilt beslut. Detta är möjligt om klienten för den månad som ansökan gäller redan har beviljats grundläggande utkomststöd och han eller hon har nya utgifter som betraktas som övriga grundutgifter. Sådana utgifter kan vara t.ex. elräkningar, försäkringspremier och klientavgifter för hälsovård. Klienten behöver inte heller längre lämna in en ny ansökan för nya utgifter enligt 7 §, utan det räcker att klienten eller t.ex. faktureraren lämnar in en för handläggningen av ärendet behövlig utredning av utgiften.

Av denna orsak föreslås det att lagen preciseras så att om Folkpensionsanstalten i en ovannämnd situation i sin helhet godkänner den övriga grundutgift som ska beaktas i det grundläggande utkomststödet, behöver Folkpensionsanstalten inte fatta ett särskilt beslut i ärendet. I samband med indexjustering ska motsvarande förfarande också iakttas. Om Folkpensionsanstalten däremot helt eller delvis förkastar den utgift som uppges, ska det i ärendet fattas ett beslut eftersom klienten ska ha möjlighet att till denna del föra ärendet till en besvärsinstans för bedömning.

Förfarandet motsvarar gällande praxis i flera kommuner. Eftersom huvudregeln dock är att ett ärende ska avgöras genom beslut, är det skäl att i lagen föreskrivs om undantag från förfarandet. Syftet med preciseringen är att undvika onödigt administrativ arbete.

18 a §. *Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter.* Denna paragraf innehåller på samma sätt som 17 a §, som enligt förslaget ska upphävas, bestämmelser om utlämnande av sekretessbelagda uppgifter mellan Folkpensionsanstalten och kommunen. Bestämmelserna i 17 a § ska tas in i 18 a § som gäller skyldigheten att lämna Folkpensionsanstalten sekretessbelagda uppgifter. Sammanslagningen av bestämmelserna till en paragraf syftar till att skapa en enhetligare helhet i fråga om utlämnande av sekretessbelagda uppgifter i olika situationer. Enligt 1 mom. har Folkpensionsanstalten rätt att av en kommunal socialvårdsmyndighet på begäran få uppgifter och utredningar som finns hos den kommunala socialvårdsmyndigheten och som är nödvändiga för behandlingen och avgörandet av ett utkomststödsärende som handläggs vid Folkpensionsanstalten. Uppgifterna ska lämnas avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna. Detta motsvarar 17 a § 1 mom. som det föreslås att ska upphävas.

Den inledande delen av paragrafens 2 mom. motsvarar också innehållet i 17 a §. Enligt 2 mom. ska 20 § 1 mom. i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården tillämpas på en kommunal socialvårdsmyndighets rätt att av Folkpensionsanstalten på begäran få de uppgifter som är nödvändiga för skötseln av socialvårdsmyndighetens uppgifter enligt lagen om utkomststöd. Lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården gäller enligt den valda lagstiftningstekniken inte Folkpensionsanstalten annat än i fråga om de uttryckliga hänvisningar som tagits in i lagen om utkomststöd. I den nämnda lagbestämmelsen föreskrivs det om skyldigheten att lämna en socialvårdsmyndighet sekretessbelagda uppgifter. Av detaljmotiveringen till 17 a § i regeringens proposition 358/2014 framgår motiveringarna till bestämmelsens sakinnehåll.

I 3 mom. föreslås en preciserande bestämmelse enligt vilken kommunen på eget initiativ ska lämna Folkpensionsanstalten de uppgifter som behövs för prövningen av om grunddelen ska sänkas. Preciseringen innebär att det hänvisas till 10 § 1 mom. 2, 3 och 4 punkten samt 3 mom. 1 och 2 punkten som gäller prövning av sänkt grunddel. Uppgifter ska lämnas trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller utlämnande av uppgifter. Utlämnandet av uppgifter gäller på basis av den ovannämnda hänvisningen personer som kommunen innehar uppgifter om eller ansvarar för och vars verksamhet är klandervärd med tanke på lagen om utkomststöd. Målgrupp för den ovannämnda bestämmelsen är de personer som integreras och de personer som omfattas av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte som kommunen har ansvar för. Med de uppgifter som behövs vid prövningen av sänkt utkomststöd avses alltså de invandrare enligt lagen om främjande av integration som inte omfattas av arbetskraftsförvaltningens åtgärder och som har försummat sin skyldighet att delta i för dem förpliktande åtgärder i anslutning till deras integrationsplan och integrering. Dessutom avses de personer som omfattas av lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte som har försummat sin skyldighet att delta i de i lagen avsedda och för dem som rehabiliteras obligatoriska åtgärderna i anslutning till aktiveringsplanen för arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte. I 3 mom. 1 och 2 punkten hänvisas det till samma målgrupp, men finns bestämmelser om ett sänkningsförfarande då försummelsen har upprepats. I dessa fall kan grunddelens belopp sänkas med ett större belopp än det som nämns i 1 mom., dvs. med högst 40 procent, medan sänkningen enligt 1 mom. kan vara högst 20 procent.

Enligt bestämmelsen ska kommunen överväga hur behövligt det är att lämna ut uppgifter med beaktande av stödtagarens situation som helhet och med beaktande av att sänkningen inte får äventyra den utkomst som oundgängligen behövs för att trygga ett människovärdigt liv och inte heller i övrigt får anses oskälig. Syftet med bestämmelsen är att ge kommunen möjlighet att på ovannämnda grunder överväga om uppgifter ska lämnas ut. Den kommunala socialmyndigheten har de bästa förutsättningarna att bedöma en persons situation som helhet, vilket betyder att schematisk massöverföring av uppgifter kan undvikas. Folkpensionsanstalten utför den faktiska prövningen av om grunddelen ska sänkas när den fått de uppgifter den behöver av kommunen.

Det föreslås dessutom i 3 mom. att Folkpensionsanstalten på eget initiativ trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller utlämnande av uppgifter ska lämna kommunen uppgifter om ett beslut om sänkt grundläggande utkomststöd. En bestämmelse om detta finns också i 10 § 2 mom. Folkpensionsanstalten ska samtidigt lämna kommunen uppgifter om behandlingen av en ansökan om utkomststöd i situationer som gäller ansökan om utkomststöd och överföring av ärendet.

I 4 mom. hänvisas det till 18 § 1—4 mom. i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården, och dessa moment ska också tillämpas på Folkpensionsanstalten. I momenten finns bestämmelser om utlämnande av sekretessbelagda uppgifter oberoende av klientens samtycke i vissa särskilda situationer, såsom för att anhängiggöra ett ärende på grund av ett barns

intresse eller ett synnerligen viktigt allmänt intresse eller för utredande av oegentligheter eller ett brott. I paragrafen föreskrivs dessutom om utlämnande till en annan myndighet av uppgifter ur en sekretessbelagd handling, om det är nödvändigt för att kontrollera uppgifter som är av väsentlig betydelse för att socialvårdsmyndigheten ska kunna sköta sin lagstadgade uppgift. Dessutom förutsätts det att myndigheten själv har rätt att få uppgifter. Uppgifter om en klient får lämnas endast i den mån det är nödvändigt för att kontrollera de uppgifter som klienten lämnat. För Folkpensionsanstalten gäller alltså till denna del motsvarande bestämmelser som för socialvårdsmyndigheterna. Utlämnandet av uppgifter gäller de nödvändiga uppgifter som Folkpensionsanstalten fått i samband med skötseln av utkomststödsuppgifter.

I 5 mom. hänvisas det till 20 § i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården, som ska tillämpas också på Folkpensionsanstalten. Motsvarande hänvisning finns också i den tidigare ändringen, men i denna proposition har ordalydelsen preciserats. I ovannämnda paragraf finns det bestämmelser om rätten att få sekretessbelagda uppgifter. Enligt 20 § 1 mom. är vissa myndigheter och andra instanser skyldiga att på begäran av en socialvårdsmyndighet trots sekretessbestämmelserna lämna till denna sådana uppgifter och utredningar som de förfogar över och som i väsentlig grad inverkar på en klientrelation inom socialvården. Uppgifterna ska lämnas avgiftsfritt och vara nödvändiga för myndigheten på grund av dess lagstadgade uppgifter att utreda klientens behov av socialvård, för att ordna socialvård och genomföra därtill anknutna åtgärder samt för att kontrollera uppgifter som lämnats till myndigheten. Folkpensionsanstaltens rätt att få uppgifter ska motsvara en socialvårdsmyndighets rätt att få uppgifter, och Folkpensionsanstaltens rätt att få uppgifter ska gälla de uppgifter som är nödvändiga för skötseln av uppgifter som gäller utkomststöd. Detta gäller uppgifter som är nödvändiga för att utreda en persons eller familjs behov av grundläggande utkomststöd, bevilja grundläggande utkomststöd och genomföra åtgärder i anslutning till beviljandet samt kontrollera de uppgifter som lämnats till Folkpensionsanstalten.

Skyldigheten enligt 20 § 1 mom. i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården gäller enligt 20 § 2 mom. i samma lag också penninginstitut, om socialvårdsmyndigheten inte får tillräckliga utredningar av de aktörer som nämns i 1 mom. och om det finns grundad anledning att misstänka att de uppgifter som lämnats är otillräckliga eller otillförlitliga. Klienten ska enligt momentet underrättas om en begäran innan den framställs till penninginstitutet.

Om en spärrmarkering har gjorts för en person får hans eller hennes kontaktuppgifter inte lämnas ut. En spärrmarkering hindrar dock inte en myndighet från att få uppgifter om en person för skötseln av myndighetens lagstadgade uppgifter. Enligt 36 § i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster (661/2009) får uppgifter om hemkommun och bostad samt adress och andra kontaktuppgifter som gäller en person för vilken det gjorts en spärrmarkering lämnas ut endast till en myndighet vars rätt att behandla uppgifterna baserar sig på utförande av en arbetsuppgift, en åtgärd eller ett uppdrag som föreskrivs i eller med stöd av lag och som berör personens rättigheter eller skyldigheter. Med tanke på bestämmelserna om spärrmarkering i 36 och 37 § i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster är 18 a § i lagen om utkomststöd en specialbestämmelse. Folkpensionsanstalten kan således till kommunen lämna sådana spärrmarkerade uppgifter om klienter med grundläggande utkomststöd som Folkpensionsanstalten på ansökan är skyldig att överföra på basis av 14 d § i lagen om utkomststöd. Detsamma gäller också bland annat utlämnande av uppgifter mellan Folkpensionsanstalten och kommunen i enlighet med 10 § 2 mom. och 18 a § 2 mom. i lagen om utkomststöd samt 35 § i socialvårdslagen. Vid behov kan dessa uppgifter också lämnas ut med hjälp av en teknisk anslutning, om det i övrigt föreskrivs om användning av en teknisk anslutning.

Folkpensionsanstalten ska dock ansöka om komplettering av det tillstånd att få uppgifter som beviljas av Befolkningsregistercentralen för vidareöverlåtelse av uppgifter som är spärrmarke-

rade. Vidareöverlåtelse av uppgifter mellan kommunerna och Folkpensionsanstalten kräver dessutom att parterna lämnar Befolkningsregistercentralen en i 44 § i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster avsedd redogörelse för användningen och skyddet av uppgifter. Vid utbyte av uppgifter mellan Folkpensionsanstalten och kommunen ska bestämmelserna om spärrmarkering i 36 och 37 § i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster dessutom beaktas. När t.ex. uppgifter som omfattas av spärrmarkering lämnas ut ska det nämnas att uppgifterna omfattas av en spärrmarkering.

18 b §. *Lämnande av uppgifter med hjälp av en teknisk anslutning*. Paragrafen motsvarar i huvudsak 18 b § i lagen om ändring av lagen om utkomststöd (815/2015), och motiveringen till paragrafen framgår således av förarbetena till den lagen. Det har i denna proposition gjorts en teknisk ändring i paragrafen, dvs. hänvisningen till 17 a § har slopats. Paragraf 17 a har upphävts och dess innehåll har överförts till 18 a §. Dessutom föreslås att det i 1 mom. ska nämnas att Folkpensionsanstalten kan lämna en kommunal socialvårdsmyndighet sekretessbelagda personuppgifter med hjälp av en teknisk anslutning, om rätten att lämna ut uppgifter grundar sig på en uttrycklig bestämmelse i lag. På basis av det kan Folkpensionsanstalten lämna ut uppgifter med hjälp av en teknisk anslutning t.ex. när det är fråga om Folkpensionsanstaltens kontakt med den kommunala socialvården för bedömning av en klients stödbehov i enlighet med 35 § i socialvårdslagen. Också när det är fråga om t.ex. anmälningsskyldighet enligt 25 § i barnskyddslagen kan Folkpensionsanstalten lämna ut uppgifterna till kommunen med hjälp av en teknisk anslutning.

18 d §. *Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter mellan Folkpensionsanstalten samt apotek och leverantörer av medicinskt syre.* Det föreslås att till lagen fogas en ny paragraf som möjliggör utbyte av uppgifter mellan Folkpensionsanstalten samt apotek och leverantörer av medicinskt syre till den del utbytet är nödvändigt för handläggningen av ett ärende som gäller grundläggande utkomststöd och när utbytet av uppgifter sker utan klientens uttryckliga medverkan eller samtycke. Utbyte av uppgifter ska vara möjligt i situationer där sådana hälsovårdsutgifter som avses i 7 b § och som inte täcks med grunddelen ersätts med grundläggande utkomststöd.

Enligt det föreslagna 1 mom. har Folkpensionsanstalten, för betalning av kostnader som ska täckas med grundläggande utkomststöd, trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att lämna apotek och leverantörer av medicinskt syre namnet på en person som får grundläggande utkomststöd och personens personbeteckning samt uppgifter om innehållet i en betalningsförbindelse för läkemedel och andra preparat samt utrustning som täcks med det grundläggande utkomststödet. I fråga om betalningsförbindelsens innehåll omfattar rätten att lämna ut uppgifter både allmänna uppgifter om den betalningsförbindelse som beviljats klienten och uppgifter om eventuella begränsningar och nödvändiga preciseringar som gäller betalningsförbindelsen samt betalningsförbindelsens giltighetstid. En begränsning kan t.ex. gälla ett visst läkemedelspreparat eller ett läkemedel som föreskrivits av en viss läkare. Utgångspunkten är att en klient och hans eller hennes familj i enlighet med definitionen i lagen om utkomststöd i regel ska ha rätt till en elektronisk betalningsförbindelse på apotek, om klienten har rätt till grundläggande utkomststöd på basis av utkomststödskalkylen. När klienten sköter ärenden på apoteket, kan apoteket verifiera en eventuell elektronisk betalningsförbindelse med hjälp av en teknisk anslutning. En elektronisk betalningsförbindelse är således den primära betalningsförbindelsen i relation till en betalningsförbindelse i pappersform. Enligt lagen om utkomststöd ska mottagaren anses vara sökanden och hans eller hennes familj i enlighet med 3 § i lagen om utkomststöd. Innehållet i den elektroniska betalningsförbindelsen och den i pappersform är detsamma.

Enligt det föreslagna 2 mom. har Folkpensionsanstalten, för beviljande av grundläggande utkomststöd, trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att av apotek och leverantörer av medicinskt syre få en persons namn och personbeteckning samt de utredningar som behövs för beviljandet. I fråga om apotek är detta uppgifter om de köp mot recept som gjorts på apoteket genom en betalningsförbindelse. Rätten att få uppgifter gäller i praktiken en utkomststödsklients läkemedelsinköp som omfattas av eller inte omfattas av ersättning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004) samt andra sådana produkter som säljs på apotek mot recept och som det kan beviljas grundläggande utkomststöd för om de betraktas som övriga grundutgifter. I fråga om leverantörer av medicinskt syre gäller rätten uppgifter om köp av medicinskt syre mot recept och genom en betalningsförbindelse och om anslutna kostnader och ansluten utrustning, såsom syrgaskoncentratorer eller syrgasgrimmor. Apoteken och leverantörerna av medicinskt syre ska antingen elektroniskt eller på något annat sätt fakturera Folkpensionsanstalten för köpen genom betalningsförbindelser.

Enligt det föreslagna 3 mom. kan Folkpensionsanstalten lämna och få de uppgifter som avses i 1 och 2 mom. med hjälp av en teknisk anslutning. Folkpensionsanstalten ska på förhand informera klienten om detta. För att säkerställa en klients dataskydd ska det krävas att apoteken och leverantörerna av medicinskt syre för Folkpensionsanstalten lägger fram en utredning om att uppgifterna skyddas på behörigt sätt. Vid behandlingen av en elektronisk betalningsförbindelse ska t.ex. apoteken säkerställa en klients dataskydd enligt samma förfaranden som när en klient köper läkemedel som ersätts med stöd av sjukförsäkringslagen.

18 e §. *Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter mellan Folkpensionsanstalten och hyresvärdar.* Enligt förslaget ska det till lagen fogas en ny paragraf som ger Folkpensionsanstalten rätt att få de uppgifter om hyresförhållanden och boende som är nödvändiga med tanke på handläggningen av ett ärende som gäller grundläggande utkomststöd. I det grundläggande utkomststödet kan som övriga grundutgifter godkännas boendeutgifter av behövlig storlek. Enligt det föreslagna 1 mom. har Folkpensionsanstalten trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att av hyresvärdar, bostadsaktiebolag och fastighetsaktiebolag avgiftsfritt få de uppgifter om hyresförhållanden och boende som är nödvändiga för handläggningen av ett ärende som gäller grundläggande utkomststöd. För denna bedömning behövs det uppgifter om boendeformen, bostadens storlek och boendekostnaderna. Dessutom behövs uppgifter om sådana förändringar i boendeförhållandena som påverkar utkomststödet, såsom att klientens hyreskontrakt går ut. Det föreslagna 2 mom. möjliggör att uppgifter vid behov kan fås med hjälp av en teknisk anslutning. Detta innebär att klienten inte längre behöver lämna in bilagor om sitt boende till Folkpensionsanstalten, utan att Folkpensionsanstalten elektroniskt och i realtid får direkt tillgång till alla behövliga uppgifter utan onödiga dröjsmål. Folkpensionsanstalten är skyldig att informera klienten om denna möjlighet.

Elektronisk tillgång till uppgifter på det sätt som föreslås ovan är möjlig redan nu t.ex. med stöd av 42 § 1 mom. och 46 § i lagen om allmänt bostadsbidrag (938/2014) i samband med handläggningen av ett bostadsbidragsärende. En förfrågan ska göras när en klient ansöker om stöd för boende hos Folkpensionsanstalten, såsom allmänt bostadsbidrag, bostadsbidrag för pensionstagare, bostadstillägg till studiestöd eller bostadsunderstöd i samband med militärunderstöd. Via den elektroniska hyresvärdsförfrågan som används söks uppgifter ur hyresvärdens system. De föreslagna bestämmelserna förenhetligar således till denna del förfarandet också i fråga om grundläggande utkomststöd. I den nuvarande förfrågan finns det inget användargränssnitt för betraktande av förfrågningarna och hyresvärden kan t.ex. inte identifiera för vilken förmån Folkpensionsanstalten har sökt uppgifter. Alla förfrågningar hittas dock i logguppgifterna för att eventuella fel ska kunna utredas. Svaret på en förfrågan som Folkpensionsanstalten gjort sparas i klientdatasystemen för behandling av boendeutgifter. De före-

slagna bestämmelserna säkerställer att grundläggande utkomststöd beviljas på ett effektivt sätt och att klienterna kan sköta ärenden behändigt.

18 f §. *Folkpensionsanstaltens anslutning till en riksomfattande informationssystemtjänst och samarbete med Institutet för hälsa och välfärd*. Det föreslås att till lagen fogas en ny 18 f § där det föreskrivs om Folkpensionsanstaltens anslutning till en riksomfattande informationssystemtjänst i fråga om de uppgifter som dess utkomststödssystem producerat. Att Folkpensionsanstalten ansluter sig till en riksomfattande informationssystemtjänst möjliggör att uppgifter om grundläggande utkomststöd efter övergångsperioden i fortsättningen finns tillgängliga via det riksomfattande arkivet för klientuppgifter från socialvården för både klienter och aktörer inom social- och hälsovården, fastän lagen om elektronisk behandling av klientuppgifter inom social- och hälsovården (159/2007) och lagen om klienthandlingar inom socialvården (254/2015) inte tillämpas på Folkpensionsanstalten. Lagen om elektronisk behandling av klientuppgifter inom social- och hälsovården kommer att ändras under hösten 2016. Avsikten med den ändringen är att bereda författningsändringar som möjliggör nationell arkivering av klientuppgifter inom socialvården, utlämnande av uppgifter, medborgares granskning och hantering av sina egna uppgifter samt samanvändning av klientuppgifter och patientuppgifter inom social- och hälsovården i gemensamma tjänster på ett datasäkert och kostnadseffektivt sätt.

Avsikten med den föreslagna 18 f § är att Folkpensionsanstalten med stöd av denna särskilda paragraf ska ansluta sig det riksomfattande elektroniska arkivet Kantas tjänster inom samma tidtabell som t.ex. kommunerna. Anslutningen till ett system möjliggör att också Folkpensionsanstalten i fortsättningen har möjlighet att för handläggningen av grundläggande utkomststöd vid behov få uppgifter som kommunen fört in om bl.a. kompletterande eller förebyggande utkomststöd. Enligt 4 § i lagen om utkomststöd har det i lagen om utkomststöd särskilt tagits in bestämmelser som gäller socialvårdslagstiftningen och som Folkpensionsanstalten ska iaktta när den sköter uppgifter enligt denna lag. Vid beredningen framfördes ett alternativ som innebar att också de ovannämnda lagarna som gäller handlingar och datasystem inom socialvården skulle tillämpas på Folkpensionsanstaltens verksamhet när den verkställer grundläggande utkomststöd. Lagarna i fråga utgör dock en egen helhet och de har utarbetats med tanke på verksamheten inom den kommunala social- och hälsovården. Det skulle ha krävts en grundlig översyn och omfattande ändringar av lagstiftningen och det nu valda regleringssättet ansågs därför vara en ändamålsenligare lösning med tanke på genomförandet av överföringen av det grundläggande utkomststödet till Folkpensionsanstalten.

Enligt det föreslagna 1 mom. ska Folkpensionsanstalten ansluta sig som användare av de riksomfattande informationssystemtjänster som avses i lagen om elektronisk behandling av klientuppgifter inom social- och hälsovården (159/2007) i fråga om de uppgifter som dess system med utkomststöd producerar. Anslutningen ska genomföras inom samma tidtabell som anslutningen av de tillhandahållare av social- och hälsovårdstjänster som avses i lagen om elektronisk behandling av klientuppgifter inom social- och hälsovården.

Enligt det föreslagna 2 mom. ska Folkpensionsanstalten lämna de uppgifter om grundläggande utkomststöd som systemet med utkomststöd producerat i en form som möjliggör användning, utlämnande, förvaring och skydd av uppgifterna med hjälp av en riksomfattande informationssystemtjänst. Folkpensionsanstalten ska lämna uppgifterna till arkivet Kanta i enlighet med det fastställda gränssnittet, och ska vid behov omvandla uppgifterna i gränssnittet när de lämnas. De föreslagna bestämmelserna ska fastställa formatet på de uppgifter som lämnas. Datainnehållen fastställs till denna del av de uppgifter som Folkpensionsanstaltens system för grundläggande utkomststöd producerar.

Enligt det föreslagna 3 mom. ska Folkpensionsanstalten och Institutet för hälsa och välfärd samarbeta vid genomförandet av de riksomfattande informationssystemtjänsterna. Vid samarbetet ska det bland annat säkerställas att informationssystemtjänsterna kan genomföras på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt. I fortsättningen är Folkpensionsanstalten en betydande och riksomfattande aktör när det gäller utkomststöd, vilket innebär att Folkpensionsanstaltens sakkunskap har en särskild betydelse i det kommande samarbetet. Hur behövliga de eventuella ändringar som krävs är avgörs på basis av den samhällsekonomiska kostnadseffektiviteten, ändamålsenligheten och kundtjänstens funktionalitet.

25 §. *Verkställighet av beslut.* Till lagen ska, i stället för den 25 § som upphävts tidigare, fogas en ny bestämmelse där det hänvisas till 52 § i socialvårdslagen. Enligt propositionen ska vad som i 52 § i socialvårdslagen föreskrivs om verkställighet av beslut tillämpas också på Folkpensionsanstalten när den verkställer lagen om utkomststöd. I nämnda paragraf i socialvårdslagen finns det bestämmelser om verkställighet av beslut i situationer där ändring söks genom besvär. Ett beslut kan trots sökande av ändring verkställas, om typen av beslut kräver omedelbart verkställande och det inte äventyrar klientsäkerheten. Beslut om utkomststöd kan i princip anses vara den typ av beslut som avses i 52 § i socialvårdslagen, dvs. det ska trots sökande av ändring verkställas utan dröjsmål. Enligt 52 § 2 mom. i socialvårdslagen kan besvärsmyndigheten dock förbjuda eller avbryta verkställandet av beslutet.

1.2 Lagen om ändring av lagen om utkomststöd

5 a §. *Förskott som ska betalas till Folkpensionsanstalten för att täcka det grundläggande utkomststödet samt fastställande och betalning av förskott.* Enligt förslaget preciseras i paragrafen bestämmelserna om utbetalningen av de förskott som staten betalar. Förskotten ska enligt den föreslagna ändringen av 4 mom. betalas till Folkpensionsanstalten redan den näst sista vardagen i föregående månad och inte först den första vardagen i månaden. På så sätt har Folkpensionsanstalten tillgång till medlen i tid för utbetalningen av grundläggande utkomststöd. Av denna orsak föreslås det att 2 mom. preciseras så att Folkpensionsanstalten betalas minst en sjättedel av det årliga förskottets belopp i samband med förskottet för januari, och därefter betalas det återstående beloppet i månatliga, jämnstora poster. Förskottet för januari ska i enlighet med 4 mom. betalas vid utgången av föregående månad. Enligt den tidigare bestämmelsen skulle förskottet ha betalats först i januari, vilket med tanke på verkställigheten är för sent. Om det behövs för att trygga finansieringen och en tillräcklig betalningsberedskap eller om det årliga förskottet väsentligen ändras, kan förskottet genom beslut av social- och hälsovårdsministeriet periodiseras på ett sätt som avviker från vad som föreskrivs ovan. När det är fråga om de i 5 mom. avsedda fall som avses i lagen om främjande av integration (1386/2010) kan förskottet genom beslut av arbets- och näringsministeriet periodiseras på ett sätt som avviker från vad som föreskrivs ovan.

1.3 Lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

27 §. *Folkpensionsanstaltens skyldighet att lämna uppgifter.* Det föreslås att till lagens 27 § fogas ett nytt 2 mom. där det föreskrivs om Folkpensionsanstaltens skyldighet att lämna uppgifter till kommunen. Dessa uppgifter behövs för att kommunen ska kunna utarbeta en i 3 kap. avsedd aktiveringsplan för personer som kommunen ska utarbeta en aktiveringsplan för. Folkpensionsanstalten ska således till kommunen lämna ut uppgifter om arbetslösa personer under 25 år vars huvudsakliga utkomst under de senaste fyra månaderna har grundat sig på utkomststöd som betalats ut på grund av arbetslöshet samt uppgifter om personer som har fyllt 25 år och vars huvudsakliga utkomst under de senaste 12 månaderna har grundat sig på utkomststöd som betalats ut på grund av arbetslöshet. I förarbetena till lagen om arbetsverksamhet i rehabi-

literingssyfte (RP 184/2000) fastställs vad som avses med huvudsaklig utkomst. Det har i förarbetena konstaterats att en persons utkomst huvudsakligen anses grunda sig på utkomststöd som betalas på grund av arbetslöshet, om personen inte samtidigt får en primär förmån som betalas på grund av arbetslöshet, t.ex. arbetsmarknadsstöd. Att en person samtidigt betalas ersättning för vissa kostnader (t.ex. boende- eller läkemedelskostnader) påverkar inte bedömningen av om utkomststödet utgör den huvudskaliga utkomsten. Det faktum att en persons utkomst kortvarigt har grundat sig på något annat än utkomststöd, t.ex. arbetsinkomster eller arbetsmarknadsstöd, hindrar inte att denna lag tillämpas på personen i fråga, om utkomststödet klart utgör den huvudsakliga utkomsten under den granskade perioden. Om en person får också annat stöd än utkomststöd under den granskade perioden, är den andra förmånens varaktighet och belopp i relation till utkomststödet avgörande. Uppgifterna ska lämnas till personens hemkommun enligt lagen om hemkommun. Folkpensionsanstalten kan lämna ut uppgifterna med hjälp av en teknisk anslutning. Innan den tekniska anslutningen öppnas ska kommunen lägga fram en utredning om att uppgifterna skyddas på behörigt sätt.

När paragrafen tillämpas kan uppgifter utifrån hur väsentliga de är lämnas ut i situationer där mer än hälften av en persons inkomster under den granskade perioden utgörs av det grundläggande utkomststöd som betalats ut. De utgiftsposter som ersätter kostnader som nämns i förarbetena till ovannämnda lag beaktas när rätten till grundläggande utkomststöd bedöms, också om stöd inte direkt beviljas på basis av dem. Det är fråga om en underrättelse av engångsnatur. Kommunen ska i enlighet med 5 § 4 mom. försäkra sig om att arbets- och näringsbyrån har vidtagit de i denna lag föreskrivna åtgärder som gäller utarbetande av en aktiveringsplan och som hör till arbets- och näringsbyråns uppgifter. Dessa åtgärder är att bereda personen i fråga tillfälle att delta i en intervju eller att utarbeta en sysselsättningsplan. Uppgifterna ska lämnas till personens hemkommun enligt lagen om hemkommun.

1.4 Lagen om främjande av integration

55 a §. *Ersättning till Folkpensionsanstalten.* Det föreslås att till lagen fogas en ny 55 a § som gäller ersättning av kostnaderna för det grundläggande utkomststöd som Folkpensionsanstalten betalar. I 44 § i lagen om främjande av integration finns det bestämmelser om statens ersättning till kommunen för att ersätta kostnaderna för anordnandet av de åtgärder som avses i lagen om främjande av integration. I paragrafen finns bestämmelser om ersättningsförfarandet och de allmänna förutsättningarna.

I 46 § föreskrivs det om ersättning för de kostnader som orsakats kommunen av betalning av utkomststöd till de personer som avses i 2 § 2 och 3 mom. Med dessa personer avses enligt lagen om främjande av integration den som får internationellt skydd enligt utlänningslagen samt den som efter att ha ansökt om internationellt skydd har beviljats uppehållstillstånd enligt 51, 52 eller 89 § i utlänningslagen. I dessa paragrafer finns det bestämmelser om bland annat tillfälligt uppehållstillstånd på grund av att en utlänning är förhindrad att lämna landet, kontinuerligt uppehållstillstånd av individuella mänskliga orsaker samt tillfälligt uppehållstillstånd vid tillämpning av uteslutningsklausuler, dvs. i situationer där en utlänning inte kan avlägsnas ur landet därför att han eller hon hotas av dödsstraff, tortyr, förföljelse eller annan behandling som kränker människovärdet. Lagen om främjande av integration tillämpas även på den som på grundval av 93 § i utlänningslagen har tagits till Finland på särskilda humanitära grunder eller för uppfyllande av internationella förpliktelser, och den som har beviljats kontinuerligt uppehållstillstånd enligt 52 a § 2 mom. eller 54 § 5 mom. i utlänningslagen.

När Folkpensionsanstalten beviljar grundläggande utkomststöd till de ovannämnda personer som avses i lagen om främjande av integration ersätter staten kostnaderna med tillämpning av vad som i 44 § 3 och 4 mom. samt 46 § och 51 § 1 mom. i den lagen föreskrivs om betalning

av ersättning till kommunen. Enligt 44 § 3 mom. i samma lag betalas ersättning från det att en persons första hemkommun registrerades i befolkningsdatasystemet. Om en person sedan uppehållstillstånd beviljats inte har kunnat få en hemkommun enligt lagen om hemkommun, betalas ersättning enligt 4 mom. från det att personen beviljades uppehållstillstånd.

Lagens 46 § gäller den ersättning som staten betalar för kostnaderna för kommunens utkomststöd. Enligt paragrafen ersätts kommunen för de kostnader som under en period om högst tre år orsakats av betalning av utkomststöd. I fortsättningen gäller detta också Folkpensionsanstaltens kostnader för grundläggande utkomststöd. Paragrafen ändras inte i fråga om kommunerna och den ska i fortsättningen tillämpas på de kostnader för kompletterande och förebyggande utkomststöd som kommunerna betalar. I 51 § finns bestämmelser om ersättning för kostnader för personer som kommer från det forna Sovjetunionens territorium. Enligt 1 mom. 1 punkten ersätts kostnaderna för utkomststöd för högst sex månader. Detta ska gälla Folkpensionsanstalten i fråga om de kostnader för grundläggande utkomststöd som den betalar.

I 55 a § ingår dessutom en bestämmelse enligt vilken bestämmelser om ersättning till Folkpensionsanstalten för kostnaderna för grundläggande utkomststöd enligt denna lag finns i 5 a § i lagen om utkomststöd. Den paragrafen gäller betalning av förskott som ska betalas till Folkpensionsanstalten för att täcka det grundläggande utkomststödet.

87 a §. *Utlämnande av uppgifter från Folkpensionsanstalten till kommunen.* Det föreslås att till lagen fogas en ny 87 a § som gäller Folkpensionsanstaltens skyldighet att till kommunen lämna uppgifter om en invandrare på vilken denna lag tillämpas och som annat än tillfälligt får utkomststöd enligt lagen om utkomststöd. Uppgifterna behövs för de arrangemang för inledande kartläggning som avses i 10 § 1 mom. Enligt 10 § 1 mom. ska kommunen inleda den inledande kartläggningen för en invandrare som annat än tillfälligt får utkomststöd. Enligt 3 § i lagen om främjande av integration avses med invandrare en person som flyttat till Finland och som vistas i landet med ett tillstånd som beviljats för annat än turism eller därmed jämförbar kortvarig vistelse eller vars uppehållsrätt har registrerats eller som har beviljats uppehållskort.

För att kommunen ska kunna inleda en inledande kartläggning måste den av Folkpensionsanstalten få uppgifter om de personer som annat än tillfälligt får grundläggande utkomststöd. Detta avser personer som inte får arbetsmarknadsstöd eller andra förmåner eller har övriga inkomster samt har varit utkomststödsklienter den senaste två månaderna eller längre. I praktiken gäller utlämnandet av uppgifter de personer som varken står till förfogande för arbetsmarknaden som arbetslösa arbetssökande eller omfattas av arbetskraftsförvaltningens åtgärder. Sådana personer är t.ex. personer som är hemma på grund av sjukdom eller vård av barn. Uppgifterna ska trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter utan dröjsmål avgiftsfritt lämnas till personens hemkommun enligt lagen om hemkommun. Det är fråga om en underrättelse av engångsnatur. Folkpensionsanstalten kan lämna ut uppgifterna till kommunen med hjälp av en teknisk anslutning. Innan den tekniska anslutningen öppnas ska kommunen lägga fram en utredning om att uppgifterna skyddas på behörigt sätt.

1.5 Barnskyddslagen

25 §. *Anmälningsskyldighet*. Det föreslås att Folkpensionsanstalten ska tas med i listan över anmälningsskyldiga i barnskyddslagen. Således är också en person som är anställd hos Folkpensionsanstalten skyldig att utan dröjsmål göra en anmälan till det organ som ansvarar för socialvården i kommunen, om han eller hon i sin uppgift fått kännedom om sådana omständigheter på grund av vilka det enligt personens bedömning är skäl att utreda ett barns behov av

barnskydd. Anmälan får göras trots sekretessbestämmelserna. Förslaget har ansetts behövligt eftersom Folkpensionsanstalten kommer i kontakt med ett stort antal klienter och får kännedom om personers livssituation och samtidigt också får eventuellt uppgifter som gäller barn. Dessutom ska Folkpensionsanstalten med stöd av 35 § i socialvårdslagen vid behov ge en person som söker grundläggande utkomststöd handledning och råd vid sökandet av kommunala socialvårdstjänster.

Omständigheterna bakom en anmälan och utredning av behovet av barnskydd kan vara mycket olika. I samband med att barnskyddslagen stiftades konstaterades det i regeringens proposition 252/2006 att dessa omständigheter kan hänföra sig till barnets behov av vård och omsorg, omständigheter som äventyrar barnets utveckling eller barnets eget beteende. Orsaken till anmälan kan t.ex. vara att barnets behov försummas, barnet överges, misshandlas eller utnyttjas sexuellt eller en misstanke om eller risk för detta. Anmälan kan även handla om att brister eller okunnighet som äventyrar barnets välfärd annars upptäcks i barnets vård och omsorg. Orsaken till anmälan kan t.ex. vara att den vuxne som sköter om barnet har rusmedelsproblem eller mentala problem, inte har krafter eller försummar sin egen vård eller även att det saknas ett stödnätverk i vardagen när detta kan äventyra barnets välfärd. Dessutom kan anmälan gälla t.ex. barnets eget rusmedelsmissbruk, psykiska problem, brottsbenägenhet eller självdestruktivitet. En annan omständighet som äventyrar barnets utveckling kan t.ex. vara sådana allvarliga kommunikationsproblem mellan föräldrarna och barnet som sannolikt påverkar barnets utveckling, fortgående försummelse av skolgången samt en situation där barnet med avseende på sin ålder måste bära ett orimligt stort ansvar för familjens vardag, t.ex. på grund av förälderns sjukdom.

1.6 Lagen om bemötande av utlänningar som tagits i förvar och om förvarsenheter

12 §. *Brukspenning och mottagningspenning.* I propositionen föreslås det att utkomststöd inte längre ska nämnas i paragrafen. Enligt 4 § i lagen om utkomststöd ska uppgifterna enligt lagen om utkomststöd i en kommun skötas av ett kollegialt organ som avses i socialvårdslagen och det grundläggande utkomststödet av Folkpensionsanstalten från och med den 1 januari 2017. Den allmänna ledningen, styrningen och utvecklingen av utkomststödsverksamheten hör till social- och hälsovårdsministeriets uppgifter. I lagen om utkomststöd finns inga bestämmelser om att andra myndigheter kan bevilja utkomststöd. Enligt lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel (746/2011) beviljar förläggningarna mottagningspenning. Förläggningarna och mottagningspenning hör till inrikesministeriets förvaltningsområde. Också förvarsenheterna hör till inrikesministeriets förvaltningsområde.

Lagen om bemötande av utlänningar som tagits i förvar och om förvarsenheter gäller bemötandet av utlänningar som med stöd av 121 och 122 § i utlänningslagen tagits i förvar i förvarsenheter. En person får tas i förvar som en säkringsåtgärd enligt utlänningslagen. Enligt 12 § 1 mom. i lagen om bemötande av utlänningar som tagits i förvar och om förvarsenheter får en utlänning som tagits i förvar brukspenning, om han eller hon inte har egna tillgångar till sitt förfogande och inte kan få dispositionsmedel på något annat sätt. En utlänning kan enligt paragrafen undantagsvis beviljas också kompletterande mottagningspenning med iakttagande av vad som föreskrivs i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel. Enligt 12 § 2 mom. kan en utlänning dessutom beviljas utkomststöd med iakttagande av vad som föreskrivs i lagen om utkomststöd. Brukspenning, mottagningspenning och utkomststöd beviljas enligt 12 § 3 mom. av den förläggning som förvarsenheten finns i samband med.

Till följd av den ändring som nu föreslås ska en person som tagits i förvar i en förvarsenhet vända sig till Folkpensionsanstalten, om han eller hon vill reda ut sin rätt till utkomststöd. Ett ärende får vid behov anhängiggöras hos Folkpensionsanstalten också per telefon och dessutom kan ett ombud anlitas.

2 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2017. Det föreslås att 5 a § 2 och 4 mom. i lagen om utkomststöd ska träda i kraft den 29 december 2016.

På en ansökan om utkomststöd som lämnats in till kommunen före lagens ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. En ansökan om utkomststöd som lämnas till kommunen under 2016 ska enligt bestämmelserna behandlas i kommunen i enlighet med den lag som gäller 2016.

Kommunen kan på basis av en ansökan som gjorts 2016 fatta ett beslut om beviljande av utkomststöd som gäller högst till och med den 31 mars 2017. Kommunen kan avgöra en ansökan fram till utgången av mars 2017 och beslut kan fattas också under 2017. I detta fall ska kommunen tillämpa den lagstiftning som gällde 2016 också på beslut som gäller 2017. Såsom det redan konstaterats i detaljmotiveringen till de tidigare övergångsbestämmelserna (RP 358/2014) ska kommunen i fråga om dessa beslut också betala utkomststöd i enlighet med sina beslut, göra indexjusteringar av utkomststödet och behandla också ärenden som gäller återkrav av utkomststöd i fråga om sina egna beslut. Kommunen ansvarar också i övrigt för verkställigheten av besluten som helhet, vilket omfattar t.ex. ett eventuellt ändringssökande. Kommunernas möjlighet att fatta beslut som sträcker sig in på 2017 minskar antalet klienter som överförs till Folkpensionsanstalten på en och samma gång.

Till följd av utkomststödets natur kan det under övergångsperioden förekomma olika ansökningssituationer beroende på den behöriga myndigheten. Till exempel i situationer där en ansökan som kommer in till kommunen den 1 januari 2017 eller senare gäller både 2016 och 2017 ska kommunen på basis av den föreslagna regleringen behandla ansökan i fråga om 2016 och på sitt beslut tillämpa den lagstiftning som gällde 2016. Eftersom Folkpensionsanstalten är den enda behöriga myndigheten när det gäller ansökningar om grundläggande utkomststöd som blir anhängiga 2017 och gäller det året, ska kommunen till denna del med stöd av förvaltningslagen överföra ansökan om utkomststöd till Folkpensionsanstalten för behandling. Också klienten ska i enlighet med förvaltningslagen underrättas om detta för att undvika missförstånd. Om en klient den 1 januari 2017 eller senare lämnar in en ansökan till Folkpensionsanstalten, men ansökan gäller 2016 ska Folkpensionsanstalten överföra ansökan till kommunen. Kommunen ska handlägga ansökan med tillämpning av den lagstiftning som gällde 2016. Eftersom kommunerna och Folkpensionsanstalten genom de föreslagna övergångsbestämmelserna har överlappande befogenheter under de tre första månaderna 2017, ska det i övergångsbestämmelserna för att undvika överlappande beslut föreskrivas att kommunerna är skyldiga att utan dröjsmål underrätta Folkpensionsanstalten om de beslut om grundläggande utkomststöd som kommunerna fattat och som gäller 2017.

På grund av behandlingstiderna för ansökningarna om utkomststöd är det motiverat att försöka minska belastningen under övergångsperioden när det gäller antalet klienter som överförs på en och samma gång. Detta eftersträvas genom en bestämmelse enligt vilken Folkpensionsanstalten har rätt att från och med den 1 december 2016 ta emot och avgöra de ansökningar om grundläggande utkomststöd som lämnats in till Folkpensionsanstalten och som gäller 2017. Eftersom ansökningarna gäller 2017 ska Folkpensionsanstalten på ansökningarna tillämpa de bestämmelser som träder i kraft 2017. Den föreslagna regleringen innebär att de ansökningar

som kommer in till Folkpensionsanstalten differentieras tidsmässigt och minskar därmed den eventuella belastning som ansökningarna orsakar vid ingången av året. Med stöd av övergångsbestämmelserna kan Folkpensionsanstalten redan under 2016 vid behov begära vidare utredningar av klienterna och behandla ansökningarna i enlighet med den nya lagen.

Det kan under övergångsperioden inte helt och hållet undvikas att ansökningar om utkomststöd lämnas in till fel myndighet. På en ansökan som lämnats in till fel myndighet ska förfarandet enligt 21 § i förvaltningslagen (434/2003) tillämpas och handlingen överföras till den behöriga myndigheten. Särskilt viktigt med tanke på både klienterna och myndighetsaktörerna är att på ett tydligt sätt underrätta klienten om att en handling har överförts och varför. De behandlingstider som i lagen om utkomststöd fastställts för en ansökan beräknas från det att en handling har kommit in till den behöriga myndigheten.

Övergångsbestämmelserna har kompletterats så att kommunen ska lämna regionförvaltningsverket uppgifter också om de utgifter för grundläggande utkomststöd som kommunen orsakats 2016. Enligt den redan antagna övergångsbestämmelsen gäller detsamma för uppgifterna för 2017. Paragraferna 5 c och 5 d om fastställande av statsandelar och slutpost och som gäller när denna lag träder i kraft ska upphävas den 1 januari 2017. Tillägget som gäller utgifter som orsakats 2016 behövs för att en statsandelsutredning ska kunna göras och beslut om den slutliga statsandelen ska kunna fattas 2017. Uppgifterna ska meddelas regionförvaltningsverket senast den 31 maj 2017. Dessutom föreslås att det i övergångsbestämmelserna ska tas in en bestämmelse som gäller återkrav av statsandelen och enligt vilken kommunens överskjutande statsandel återkrävs till staten. Tillägget behövs eftersom det i 5 d §, som ska upphävas den 1 januari 2017, finns bestämmelser om återkrav. Förfarandet motsvarar det förfarande som iakttagits enligt 5 d § 3 mom. med den skillnaden att också andra belopp än betydande överskjutande belopp ska återkrävas. Eftersom överskjutande statsandelar inte längre kan täckas genom avdrag från de framtida statsandelarna ska statsandelarna återkrävas till fullt belopp, med undantag för summor under 1 000 euro. Regionförvaltningsverket ska ålägga kommunen att betala tillbaka den överskjutande statsandelen och bestämma en förfallodag för betalningen. Om det belopp som ska betalas tillbaka inte betalas senast på den förfallodag som regionförvaltningsverket bestämt, ska det på beloppet betalas en årlig dröjsmålsränta enligt den räntesats som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982). Om den slutliga statsandelen avviker med mindre än 1 000 euro från beloppet av den statsandel som betalts som förskott, återkrävs inte skillnaden.

I lagen om ändring av lagen om ändring av lagen om utkomststöd har det tagits in en undantagsbestämmelse om det första statsandelsförskottet som ska betalas till Folkpensionsanstalten. Det första förskottet enligt 5 a § 2 och 4 mom. i den lagen ska betalas till Folkpensionsanstalten redan den 29 december 2016 för att Folkpensionsanstalten i tid ska ha tillgång till de medel som behövs för utbetalningen av utkomststöd. Utbetalningarna inleds den 1 januari 2017 och i praktiken den 2 januari 2017 eftersom det är den första vardagen 2017.

Det föreslås att i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte tas in en bestämmelse om en övergångsperiod i fråga om Folkpensionsanstaltens anmälningsskyldighet. Folkpensionsanstalten ska lämna uppgifter om de personer under 25 år som avses i 27 § 2 mom. från och med den 1 maj 2017 och om de personer som har fyllt 25 år från och med den 1 januari 2018. Uppgifterna finns först då tillgängliga i Folkpensionsanstaltens system.

3 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

En bedömning av hur överföringen av det grundläggande utkomststödet till Folkpensionsanstalten förhåller sig till grundlagen och lagstiftningsordningen har gjorts i regeringens propo-

sition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om utkomststöd och av lagen om statsandel för kommunal basservice 358/2014. Denna proposition kompletterar ovannämnda proposition främst i fråga om myndigheternas uppgifter och ansvarsfördelningen.

Av betydelse med tanke på grundlagen är i denna proposition de bestämmelser om utlämnande av uppgifter som har preciserats. Både Folkpensionsanstalten och kommunen har rätt att behandla en persons sekretessbelagda uppgifter om utkomststöd. Bestämmelsen i 18 a § 3 mom. är ny och enligt den ska kommunen på eget initiativ lämna Folkpensionsanstalten de uppgifter som behövs för prövningen av om grunddelen ska sänkas. Kommunen har dock getts prövningsrätt i fråga om vilka uppgifter som är behövliga med beaktande av en persons situation som helhet. På så sätt har man velat undvika mycket schematiska och omfattande överföringar av uppgifter till följd av synnerligen små enskilda försummelser. De kommunala socialvårdmyndigheterna har de bästa förutsättningarna att bedöma en persons situation som helhet. Därför har tröskeln för utlämnande av uppgifter gjorts beroende av kommunens prövning, vilket är i klienternas intresse.

Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen ska närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter utfärdas genom lag. Med tanke på skyddet av personuppgifter är det enligt grundlagsutskottets utlåtande GrUU 14/1998 rd viktigt att reglera bl.a. de registrerade personuppgifternas innehåll, ändamålen för vilka uppgifterna får användas inbegripet uppgifternas tillförlitlighet och deras förvaringstider samt den registrerades rättsskydd. Detsamma gäller i vilken utsträckning dessa omständigheter ska regleras och hur ingående på lagnivå. De föreslagna bestämmelserna och prövningen av utlämnande av uppgifter beaktar dessa omständigheter.

Lagförslagen kan enligt regeringens uppfattning behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

1.

Lag

om ändring av lagen om utkomststöd

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om utkomststöd (1412/1997) 17 a §, sådan den lyder i lag 815/2015,

ändras 4 § 2 mom., 11 § 2 mom. 5 och 6 punkten, 14 d § 1 mom. samt 18, 18 a och 18 b §, sådana de lyder, 4 § 2 mom. och 11 § 2 mom. 5 punkten i lag 940/2014, 11 § 2 mom. 6 punkten i lag 49/2005, 14 d § 1 mom., 18 a och 18 b § i lag 815/2015 och 18 § delvis ändrad i lag 815/2015, och

fogas till 5 a §, sådan den lyder i lagarna 815/2015 och / , ett nytt 5 mom., till 11 § 2 mom., sådant det lyder i lagarna 49/2005, 1218/2005, 583/2007 och 940/2014, en ny 7 punkt, till 14 §, sådan den lyder i lag 815/2015, ett nytt 3 mom. och till lagen nya 18 d—18 f § och en ny 25 §, i stället för den 25 § som upphävts genom lag 815/2000, som följer:

4 §

Verkställighet

— —

I en kommun sköts uppgifterna enligt denna lag av ett sådant av kommunen utsett kollegialt organ (det kommunala organet) som avses i 6 § i socialvårdslagen (710/1982). I fråga om det grundläggande utkomststöd som avses i 7 § i denna lag sköts dock uppgifterna enligt denna lag av Folkpensionsanstalten. Denna lag innehåller bestämmelser om de bestämmelser i socialvårdslagstiftningen som Folkpensionsanstalten tillämpar när den sköter uppgifter enligt denna lag.

— —

5 a §

Förskott som ska betalas till Folkpensionsanstalten för att täcka det grundläggande utkomststödet samt fastställande och betalning av förskott

— —

Vad som i denna paragraf föreskrivs om förskott som ska betalas till Folkpensionsanstalten för att täcka det grundläggande utkomststödet och om betalning av förskott ska också tillämpas när statlig ersättning betalas till Folkpensionsanstalten med stöd av 44 och 46 § samt 51 § 1 mom. i lagen om främjande av integration (1386/2010). Det förskott för januari som avses i detta moment ska dock betalas den första vardagen i januari.

11 §

Inkomster som skall beaktas

— —

Som inkomster beaktas dock inte

— —

5) kostnadsersättning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, ersättning för uppehälle enligt lagen om Folkpensionsanstal-

tens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), förhöjningsdel enligt 6 kap. 3 b § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, skillnaden mellan förhöjd förtjänstdel som avses i den paragrafen och förtjänstdel som avses i 2 § 1 mom. i det kapitlet samt arbetsmarknadsstödets förhöjningsdel enligt 7 kap. 5 § i den lagen,

6) sådana ersättningar och inkomster som avses i 8 §, och

7) sådant ekonomiskt stöd för tryggande av boende och försörjning i eftervården som avses i 76 a § i barnskyddslagen (417/2007).

— —

14 §

Ansökan om utkomststöd

— —

En kommun kan bevilja förebyggande utkomststöd för att trygga brådskande och nödvändig hjälp oberoende av vad som i 2 mom. föreskrivs om beslut om grundläggande utkomststöd.

14 d §

Överföring av ett ärende som gäller utkomststöd från Folkpensionsanstalten till kommunen

Folkpensionsanstalten ska på begäran av en sökande utan dröjsmål sända ansökan till den kommun som är behörig i ärendet efter att utifrån ansökan ha fattat ett beslut om grundläggande utkomststöd, om sökanden i sin ansökan uppger andra utgifter än sådana som nämns i 7 a eller 7 b §.

— —

18 §

Justering av utkomststödet

Utkomststödet justeras om en persons eller familjs förhållanden eller behov av stöd förändras eller har förändrats. För sökanden görs en ny beräkning i enlighet med 6 § som ska motsvara de förändrade förhållandena och gälla tidsperioden för de förändrade förhållandena.

Folkpensionsanstalten får justera det grundläggande utkomststödets belopp utan att stödmottagaren har meddelat att det skett förändringar i förhållandena eller behovet av stöd. Bestämmelser som gäller hörande av stödmottagaren finns i 34 § i förvaltningslagen (434/2003).

Folkpensionsanstalten får justera det grundläggande utkomststödets belopp utan ett särskilt beslut, om justeringen av förmånen beror på godkännande av en utgift som i sin helhet täcks med det grundläggande utkomststödet och gäller den tid för vilken sökanden redan har fått ett positivt beslut om grundläggande utkomststöd, eller om förmånen justeras med stöd av 9 a §.

18 a §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Folkpensionsanstalten har trots sekretessbestämmelserna rätt att av en kommunal socialvårdsmyndighet på begäran avgiftsfritt få uppgifter och utredningar som finns hos den kommunala socialvårdsmyndigheten och som är nödvändiga för behandlingen och avgörandet av ett utkomststödsärende som handläggs vid Folkpensionsanstalten.

Bestämmelser om en kommunal socialvårdsmyndighets rätt att av Folkpensionsanstalten på begäran få de uppgifter som är nödvändiga för skötseln av socialvårdsmyndighetens uppgifter

enligt denna lag finns i 20 § 1 mom. i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården.

I de situationer som avses i 10 § 1 mom. 2—4 punkten och 3 mom. ska kommunen trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller utlämnande av uppgifter på eget initiativ lämna Folkpensionsanstalten de uppgifter som behövs för prövningen av om utkomststödets grunddel ska sänkas. Kommunen ska överväga hur behövligt det är att lämna ut uppgifter med beaktande av stödtagarens situation som helhet och med beaktande av att sänkningen inte får äventyra den utkomst som oundgängligen behövs för att trygga ett människovärdigt liv och inte heller i övrigt får anses oskälig. Folkpensionsanstalten ska trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller utlämnande av uppgifter på eget initiativ lämna kommunen uppgifter om ett beslut enligt 10 § 2 mom. om sänkt grundläggande utkomststöd och i de situationer som avses i 14 och 14 d § uppgifter om handläggningen av ansökan om utkomststöd.

Vad som i 18 § 1—4 mom. i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården föreskrivs om utlämnande av sekretessbelagda uppgifter oberoende av klientens samtycke gäller också de nödvändiga uppgifter som Folkpensionsanstalten får i samband med skötseln av sina utkomststödsuppgifter.

Vad som i 20 § i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården föreskrivs om socialvårdsmyndighetens rätt att få uppgifter gäller också Folkpensionsanstaltens rätt att få sekretessbelagda uppgifter som är nödvändiga för skötseln av dess utkomststödsuppgifter enligt denna lag.

18 b §

Lämnande av uppgifter med hjälp av en teknisk anslutning

Folkpensionsanstalten har rätt att av en kommunal socialvårdsmyndighet och av skattemyndigheterna få i 18 a § avsedda sekretessbelagda personuppgifter som finns i deras personregister med hjälp av en teknisk anslutning oberoende av klientens samtycke, om det är nödvändigt för behandlingen av ett utkomststödsärende som avses i denna lag. Folkpensionsanstalten ska på förhand informera klienten om denna möjlighet. Folkpensionsanstalten kan lämna en kommunal socialvårdsmyndighet sekretessbelagda personuppgifter med hjälp av en teknisk anslutning, om rätten att lämna ut uppgifter grundar sig på en uttrycklig bestämmelse i lag.

Innan den tekniska anslutningen öppnas ska den myndighet som begär uppgifter lägga fram en utredning om att uppgifterna skyddas på behörigt sätt.

Bestämmelser som gäller en kommunal socialvårdsmyndighets rätt att av Folkpensionsanstalten och skattemyndigheterna få personuppgifter som motsvarar de i 1 mom. avsedda uppgifterna med hjälp av en teknisk anslutning finns i 21 § i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården.

18 d §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter mellan Folkpensionsanstalten samt apotek och leverantörer av medicinskt syre

Folkpensionsanstalten har, för betalning av de kostnader som ska täckas med grundläggande utkomststöd, trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att lämna apotek och leverantörer av medicinskt syre namnet på en person som får grundläggande utkomststöd och personens personbeteckning samt uppgifter om innehållet i en betalningsförbindelse för läkemedel och andra preparat samt utrustning som täcks med det grundläggande utkomststödet.

Folkpensionsanstalten har, för beviljande av grundläggande utkomststöd, trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att av apotek

och leverantörer av medicinskt syre få en persons namn och personbeteckning samt rätt att få för skötseln av dess uppgifter enligt denna lag behövliga utredningar

1) av apotek om de läkemedelsinköp som gjorts mot recept och som ska täckas som övriga grundutgifter för mottagaren av grundläggande utkomststöd eller om andra köp som gjorts mot recept,

2) av leverantörer av medicinskt syre om de kostnader för köp mot recept av medicinskt syre som ska täckas som övriga grundutgifter för mottagaren av grundläggande utkomststöd.

Folkpensionsanstalten kan lämna och få de uppgifter som avses i 1 och 2 mom. med hjälp av en teknisk anslutning. Folkpensionsanstalten ska på förhand informera klienten om denna möjlighet. Innan den tekniska anslutningen öppnas ska apoteken och leverantörerna av medicinskt syre lägga fram en utredning om att uppgifterna skyddas på behörigt sätt.

18 e §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter mellan Folkpensionsanstalten och hyresvärdar

Folkpensionsanstalten har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att avgiftsfritt av hyresvärdar, bostadsaktiebolag och fastighetsaktiebolag få de uppgifter om hyresförhållanden och boende som är nödvändiga för avgörande av en anhängig ansökan om utkomststöd.

De uppgifter som avses i 1 mom. får lämnas till Folkpensionsanstalten med hjälp av en teknisk anslutning. Folkpensionsanstalten ska på förhand informera klienten om denna möjlighet.

18 f §

Folkpensionsanstaltens anslutning till en riksomfattande informationssystemtjänst och samarbete med Institutet för hälsa och välfärd

Folkpensionsanstalten ska ansluta sig som användare av de riksomfattande informationssystemtjänster som avses i lagen om elektronisk behandling av klientuppgifter inom social- och hälsovården (159/2007) i fråga om de uppgifter som systemet med utkomststöd producerar.

Folkpensionsanstalten ska lämna de uppgifter som systemet med utkomststöd producerat i en form som möjliggör användning, utlämnande, förvaring och skydd av uppgifterna med hjälp av en riksomfattande informationssystemtjänst.

Folkpensionsanstalten och Institutet för hälsa och välfärd ska samarbeta vid genomförandet av de riksomfattande informationssystemtjänsterna.

25 §

Verkställighet av beslut

Vad som i 52 § i socialvårdslagen (1301/2014) föreskrivs om verkställighet av beslut tillämpas också på Folkpensionsanstaltens beslut enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På en ansökan om utkomststöd som lämnats in till kommunen före denna lags ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Kommunen kan på basis av en ansökan som har gjorts före denna lags ikraftträdande fatta ett beslut om beviljande av utkomststöd som gäller högst till och med den 31 mars 2017. Kommunen tillämpar då de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag. Folkpensionsanstalten har rätt att från den 1 december 2016 avgöra de ansökningar om grundläggande utkomststöd som lämnats in till den och avser 2017. Folkpensionsanstalten tillämpar då

bestämmelserna i denna lag. Kommunen ansvarar för utbetalningen av stöd som beviljats på basis av kommunens beslut som gäller tiden mellan den 1 januari och den 31 mars 2017 samt för sådan justering och sådant annat verkställande av under denna tid gällande beslut som enligt den lag inte kräver att klienten lämnar in en ny ansökan. Om sökandens situation och förutsättningarna för beviljande av utkomststöd förändras och ärendet ska avgöras på basis av en ny ansökan under nämnda tid, handläggs och avgörs ärendet av Folkpensionsanstalten. Folkpensionsanstalten tillämpar då bestämmelserna i denna lag. Till kommunen betalas en statsandel motsvarande 50 procent av de utgifter för grundläggande utkomststöd som uppkommer på grund av kommunens beslut. För betalningen av statsandelen ska kommunen senast den 31 maj 2017 meddela regionförvaltningsverket uppgifter om de utgifter för grundläggande utkomststöd som kommunen har orsakats under 2016 och 2017. Regionförvaltningsverket ska utifrån kommunens utredning fatta beslut om den statsandel som ska betalas för kostnaderna för utkomststödet och betala statsandelen inom tre månader från det att utredningen kommit in. Regionförvaltningsverket ska före utgången av oktober meddela Folkpensionsanstalten och finansministeriet beloppet av det utkomststöd som betalats av varje kommun. Kommunens överskjutande statsandel återkrävs till staten. Regionförvaltningsverket ålägger kommunen att betala tillbaka den överskjutande statsandelen och bestämmer en förfallodag för betalningen. Om det belopp som ska betalas tillbaka inte betalas senast på den förfallodag som regionförvaltningsverket bestämt, ska det på beloppet betalas en årlig dröjsmålsränta enligt den räntesats som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982). Om den slutliga statsandelen avviker med mindre än 1 000 euro från beloppet av den statsandel som betalts som förskott, återkrävs inte skillnaden.

På återkrav av utkomststöd som betalats enligt beslut som fattats före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Om det mot samma inkomst eller fordran riktas betalningskrav som har uppstått före denna lags ikraftträdande och betalningskrav som har uppstått efter denna lags ikraftträdande, ska fordringarna betalas i den ordning som de uppkom, med början från den äldsta.

———

2.

Lag

om ändring av 5 a § och ikraftträdandebestämmelsen i en lag om ändring av lagen om utkomststöd

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om ändring av lagen om utkomststöd (815/2015) 5 a § 2 och 4 mom. och ikraftträdandebestämmelsen som följer:

5 a §

Förskott som ska betalas till Folkpensionsanstalten för att täcka det grundläggande utkomststödet samt fastställande och betalning av förskott

— —

Det förskott som behövs för utbetalningen av det grundläggande utkomststödet betalas så att minst en sjättedel av det årliga förskottets belopp betalas till Folkpensionsanstalten i samband med förskottet för januari, och därefter betalas det återstående beloppet i månatliga, jämnstora poster. Om det behövs för att trygga finansieringen och en tillräcklig betalningsberedskap eller om det årliga förskottet väsentligen ändras, kan förskottet genom beslut av social- och hälsovårdsministeriet eller i de ärenden som avses i 5 mom. genom beslut av arbets- och näringsministeriet periodiseras på ett sätt som avviker från vad som föreskrivs ovan.

— —

Det månatliga förskottet ska betalas den näst sista vardagen i föregående månad.

———

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2017. Lagens 5 a § 2 och 4 mom. träder dock i kraft redan den 29 december 2016.

Det första förskottet enligt 5 a § 2 och 4 mom. i denna lag ska betalas till Folkpensionsanstalten den 29 december 2016.

———

3.

Lag

om ändring av 27 § i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

I enlighet med riksdagens beslut

fogas till 27 § i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001) ett nytt 2 mom. som följer:

27 §

Folkpensionsanstaltens skyldighet att lämna uppgifter

— —

Folkpensionsanstalten ska till kommunen trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller utlämnande av uppgifter lämna uppgifter om arbetslösa personer under 25 år vars huvudsakliga utkomst under de senaste fyra månaderna har grundat sig på utkomststöd som betalats på grund av arbetslöshet samt uppgifter om personer som har fyllt 25 år och vars huvudsakliga utkomst under de senaste 12 månaderna har grundat sig på utkomststöd som betalats på grund av arbetslöshet. Uppgifterna ska lämnas till personens hemkommun enligt lagen om hemkommun. Folkpensionsanstalten får lämna ut uppgifterna med hjälp av en teknisk anslutning. Innan den tekniska anslutningen öppnas ska kommunen lägga fram en utredning om att uppgifterna skyddas på behörigt sätt.

———

Denna lag träder i kraft den 20 .

Folkpensionsanstalten ska lämna uppgifter om de personer under 25 år som avses i 27 § 2 mom. från och med den 1 maj 2017 och om de personer som har fyllt 25 år från och med den 1 januari 2018.

———

4.

Lag

om ändring av lagen om främjande av integration

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen om främjande av integration (1386/2010) nya 55 a och 87 a § som följer:

55 a §

Ersättning till Folkpensionsanstalten

Vad som i 44 § 3 och 4 mom. samt 46 § och 51 § 1 mom. föreskrivs om betalning av ersättning till kommunen gäller också Folkpensionsanstalten i fråga om det grundläggande utkomststöd som den betalar. Bestämmelser om ersättning till Folkpensionsanstalten för kostnaderna för grundläggande utkomststöd enligt denna lag finns i 5 a § i lagen om utkomststöd.

87 a §

Utlämnande av uppgifter från Folkpensionsanstalten till kommunen

Folkpensionsanstalten ska i de situationer som avses i 10 § 1 mom. trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller utlämnande av uppgifter utan dröjsmål avgiftsfritt lämna hemkommunen enligt lagen om hemkommun uppgifter om en invandrare på vilken denna lag tillämpas och som annat än tillfälligt får utkomststöd enligt lagen om utkomststöd. Folkpensionsanstalten får lämna ut uppgifterna till kommunen med hjälp av en teknisk anslutning. Innan den tekniska anslutningen öppnas ska kommunen lägga fram en utredning om att uppgifterna skyddas på behörigt sätt.

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

5.

Lag

om ändring av 25 § i barnskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i barnskyddslagen (417/2007) 25 § 1 mom., sådant det lyder i lag 1302/2014, som följer:

25 §

Anmälningsskyldighet

De som är anställda eller innehar ett förtroendeuppdrag hos någon av följande aktörer, eller som utför motsvarande uppgifter i ett uppdragsförhållande eller som självständig yrkesutövare, samt alla yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården är skyldiga att utan dröjsmål och trots sekretessbestämmelserna göra en anmälan till det organ som ansvarar för socialvården i kommunen, om de i sin uppgift fått kännedom om ett barn för vars del behovet av vård och omsorg, omständigheter som äventyrar barnets utveckling eller barnets eget beteende kräver att behovet av barnskydd utreds:
1) social- och hälsovården eller barndagvården,
2) undervisningsväsendet,
3) ungdomsväsendet,
4) polisväsendet,
5) Brottspåföljdsmyndigheten,
6) brand- och räddningsväsendet,
7) en producent av socialservice, barndagvård eller hälso- och sjukvårdstjänster,
8) en undervisnings- eller utbildningsanordnare,
9) en församling eller något annat religiöst samfund,
10) en förläggning eller flyktingsluss som avses i 3 § i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel(746/2011),
11) en enhet som bedriver nödcentralsverksamhet,
12) en enhet som ordnar morgon- eller eftermiddagsverksamhet för skolelever,
13) Tullen,
14) gränsbevakningsväsendet,
15) utsökningsmyndigheten, eller
16) Folkpensionsanstalten.

———————————————————————————————————————

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag

om ändring av 12 § i lagen om bemötande av utlänningar som tagits i förvar och om förvarsenheter

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om bemötande av utlänningar som tagits i förvar och om förvarsenheter (116/2002) 12 §, sådan den lyder i lag 814/2015, som följer:

12 §

Brukspenning och mottagningspenning

En utlänning får brukspenning, om han eller hon inte har egna tillgångar till sitt förfogande och inte kan få dispositionsmedel på något annat sätt. Närmare bestämmelser om brukspenningen utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

En utlänning kan undantagsvis beviljas kompletterande mottagningspenning med iakttagande av vad som föreskrivs i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel.

Brukspenning och mottagningspenning beviljas av den förläggning som förvarsenheten finns i samband med.

_____

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 20 oktober 2016

Statsministerns ställföreträdare, utrikesminister

Timo Soini

Social- och hälsovårdsminister Pirkko Mattila

Bilagor
Parallelltext

1.

Lag

om ändring av lagen om ändring av lagen om utkomststöd

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om utkomststöd (1412/1997) 17 a §, sådan den lyder i lag 815/2015,

ändras 4 § 2 mom., 11 § 2 mom. 5 och 6 punkten, 14 d § 1 mom. samt 18, 18 a och 18 b §, sådana de lyder, 4 § 2 mom. och 11 § 2 mom. 5 punkten i lag 940/2014, 11 § 2 mom. 6 punkten i lag 49/2005, 14 d § 1 mom., 18 a och 18 b § i lag 815/2015 och 18 § delvis ändrad i lag 815/2015, och

fogas till 5 a §, sådan den lyder i lagarna 815/2015 och / , ett nytt 5 mom., till 11 § 2 mom., sådant det lyder i lagarna 49/2005, 1218/2005, 583/2007 och 940/2014, en ny 7 punkt, till 14 §, sådan den lyder i lag 815/2015, ett nytt 3 mom. och till lagen nya 18 d—18 f § och en ny 25 §, i stället för den 25 § som upphävts genom lag 815/2000, som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
4 §	4 §
Verkställighet	*Verkställighet*
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
I en kommun sköts uppgifterna enligt denna lag av ett sådant av kommunen utsett kollegialt organ (det kommunala organet) som avses i 6 § i socialvårdslagen (710/1982). I fråga om det grundläggande «utkomststöd» som avses i 7 § i denna lag sköts dock uppgifterna enligt denna lag av Folkpensionsanstalten.	I en kommun sköts uppgifterna enligt denna lag av ett sådant av kommunen utsett kollegialt organ (det kommunala organet) som avses i 6 § i socialvårdslagen (710/1982). I fråga om det grundläggande utkomststöd som avses i 7 § i denna lag sköts dock uppgifterna enligt denna lag av Folkpensionsanstalten. *Denna lag innehåller bestämmelser om de bestämmelser i socialvårdslagstiftningen som Folkpensionsanstalten tillämpar när den sköter uppgifter enligt denna lag.*
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
5 a §	5 a §
Förskott som ska betalas till Folkpensionsanstalten för att täcka det grundläggande utkomststödet samt fastställande och betalning av förskott	*Förskott som ska betalas till Folkpensionsanstalten för att täcka det grundläggande utkomststödet samt fastställande och betalning av förskott*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — —
För att trygga Folkpensionsanstaltens betalningsberedskap betalar staten månatligen till Folkpensionsanstalten förskott för det grundläggande utkomststödet till den i 12 d § i lagen om Folkpensionsanstalten (731/2001) avsedda allmänna fonden för social trygghet. Det förskott som behövs för utbetalningen av det grundläggande utkomststödet betalas så att minst en sjättedel av det årliga förskottets belopp betalas till Folkpensionsanstalten i januari, och därefter betalas det återstående beloppet i månatliga, jämnstora poster. Om det behövs för att trygga finansieringen och en tillräcklig betalningsberedskap eller om det årliga förskottet väsentligen ändras, kan förskottet genom beslut av social- och hälsovårdsministeriet periodiseras på ett sätt som avviker från vad som föreskrivs ovan. Det sammanlagda beloppet av det innevarande årets förskott ska omedelbart justeras, om förskottsgrunderna förändrats väsentligt. Förskotten ska betalas den första vardagen i varje månad.	Vad som i denna paragraf föreskrivs om förskott som ska betalas till Folkpensionsanstalten för att täcka det grundläggande utkomststödet och om betalning av förskott ska också tillämpas när statlig ersättning betalas till Folkpensionsanstalten med stöd av 44 och 46 § samt 51 § 1 mom. i lagen om främjande av integration (1386/2010). Det förskott för januari som avses i detta moment ska dock betalas den första vardagen i januari.
11 §	11 §
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Som inkomster beaktas dock inte	*Som inkomster beaktas dock inte*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
5) kostnadsersättning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, ersättning för uppehälle enligt lagen om Folk-	5) kostnadsersättning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, ersättning för uppehälle enligt lagen om Folk-

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
pensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), förhöjningsdel enligt 6 kap. 3 b § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, skillnaden mellan förhöjd förtjänstdel som avses i den paragrafen och förtjänstdel som avses i 6 kap. 2 § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa samt arbetsmarknadsstödets förhöjningsdel enligt 7 kap. 5 § i den lagen, och inte heller	pensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), förhöjningsdel enligt 6 kap. 3 b § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, skillnaden mellan förhöjd förtjänstdel som avses i den paragrafen *och förtjänstdel som avses i 2 § 1 mom. i det kapitlet* samt arbetsmarknadsstödets förhöjningsdel enligt 7 kap. 5 § i den lagen,
6) sådana ersättningar och inkomster som avses i 8 §.	6) sådana ersättningar och inkomster som avses i 8 §, och
— — — — — — — — — — — — —	7) *sådant ekonomiskt stöd för tryggande av boende och försörjning i eftervården som avses i 76 a § i barnskyddslagen (417/2007).*
	— — — — — — — — — — — — —
14 §	14 §
Ansökan om utkomststöd	*Ansökan om utkomststöd*
	— — — — — — — — — — — — —
Ansökan om utkomststöd görs hos Folkpensionsanstalten, som utifrån ansökan ska fatta ett beslut om grundläggande utkomststöd. Bestämmelser om överföring av ansökan till kommunen för behandling finns i 14 d §.	
Ansökan om kompletterande eller förebyggande utkomststöd görs hos det kommunala organet, om sökanden har meddelats ett beslut om grundläggande utkomststöd för den tid som ansökan gäller.	
	En kommun kan bevilja förebyggande utkomststöd för att trygga brådskande och nödvändig hjälp oberoende av vad som i 2 mom. föreskrivs om beslut om grundläggande utkomststöd.
14 d §	14 d §
Överföring av ett ärende som gäller utkomststöd» från Folkpensionsanstalten till kommunen	*Överföring av ett ärende som gäller utkomststöd från Folkpensionsanstalten till kommunen*
Till den del som sökanden i sin ansökan uppger sådana utgifter som inte kan beaktas vid beslut om i 7 § avsett grundläggande «utkomststöd» ska Folkpensionsanstalten, efter att utifrån ansökan ha fattat ett beslut om grundläggande utkomststöd, utan dröjsmål	*Folkpensionsanstalten ska på begäran av en sökande utan dröjsmål sända ansökan till den kommun som är behörig i ärendet efter att utifrån ansökan ha fattat ett beslut om grundläggande utkomststöd, om sökanden i sin ansökan uppger andra utgifter än sådana*

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
sända ansökan till den kommun som är behörig i ärendet. — — — — — — — — — — — — — —	*som nämns i 7 a eller 7 b §*. — — — — — — — — — — — — — —

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
17 a §	***(Upphävs)***
Utbyte av sekretessbelagda uppgifter mellan Folkpensionsanstalten och kommunen	
Folkpensionsanstalten har trots sekretessbestämmelserna rätt att av en kommunal socialvårdsmyndighet på begäran avgiftsfritt få uppgifter och utredningar som finns hos den kommunala socialvårdsmyndigheten och som är nödvändiga för behandlingen och avgörandet av ett utkomststödsärende som handläggs vid Folkpensionsanstalten. På en kommunal socialvårdsmyndighets rätt att av Folkpensionsanstalten på begäran få de uppgifter som är nödvändiga för skötseln av socialvårdsmyndighetens uppgifter enligt denna lag tillämpas 20 § 1 mom. i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården. Folkpensionsanstalten ska dock lämna uppgifterna på eget initiativ, när den har handlingsskyldighet gentemot kommunen enligt 10 § 2 mom. samt 14 och 14 d § i denna lag. 17 a § har tillfogats genom L 815/2015, som träder i kraft 1.1.2017.	
18 §	18 §
Justering av utkomststödet	*Justering av utkomststödet*
Utkomststödet justeras om personens eller familjens förhållanden eller behovet av stöd förändras. Folkpensionsanstalten får justera det grundläggande utkomststödets belopp utan att stödmottagaren har meddelat att det skett förändringar i förhållandena eller behovet av stöd. Bestämmelser som gäller hörande av stödmottagaren finns i 34 § i förvaltningslagen (434/2003).	Utkomststödet justeras om en persons eller familjs förhållanden eller behov av stöd förändras *eller har förändrats. För sökanden görs en ny beräkning i enlighet med 6 § som ska motsvara de förändrade förhållandena och gälla tidsperioden för de förändrade förhållandena.* *Folkpensionsanstalten får justera det grundläggande utkomststödets belopp utan att stödmottagaren har meddelat att det skett förändringar i förhållandena eller behovet av stöd. Bestämmelser som gäller hörande av stödmottagaren finns i 34 § i förvaltningslagen (434/2003).* *Folkpensionsanstalten får justera det grundläggande utkomststödets belopp utan ett särskilt beslut, om justeringen av förmånen beror på godkännande av en utgift som i sin helhet täcks med det grundläggande*

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	utkomststödet och gäller den tid för vilken sökanden redan har fått ett positivt beslut om grundläggande utkomststöd, eller om förmånen justeras med stöd av 9 a §.
18 a §	18 a §
Skyldighet att lämna Folkpensionsanstalten sekretessbelagda uppgifter	***Utlämnande av** sekretessbelagda uppgifter*
Utöver vad som föreskrivs i 17 a § finns det i 20 § i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården bestämmelser som gäller Folkpensionsantaltens rätt att få sekretessbelagda uppgifter som är nödvändiga för skötseln av dess utkomststödsuppgifter enligt denna lag.	*Folkpensionsanstalten har trots sekretessbestämmelserna rätt att av en kommunal socialvårdsmyndighet på begäran avgiftsfritt få uppgifter och utredningar som finns hos den kommunala socialvårdsmyndigheten och som är nödvändiga för behandlingen och avgörandet av ett utkomststödsärende som handläggs vid Folkpensionsanstalten.* *Bestämmelser om en kommunal socialvårdsmyndighets rätt att av Folkpensionsanstalten på begäran få de uppgifter som är nödvändiga för skötseln av socialvårdsmyndighetens uppgifter enligt denna lag finns i 20 § 1 mom. i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården.* *I de situationer som avses i 10 § 1 mom. 2—4 punkten och 3 mom. ska kommunen trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller utlämnande av uppgifter på eget initiativ lämna Folkpensionsanstalten de uppgifter som behövs för prövningen av om utkomststödets grunddel ska sänkas. Kommunen ska överväga hur behövligt det är att lämna ut uppgifter med beaktande av stödtagarens situation som helhet och med beaktande av att sänkningen inte får äventyra den utkomst som oundgängligen behövs för att trygga ett människovärdigt liv och inte heller i övrigt får anses oskälig. Folkpensionsanstalten ska trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller utlämnande av uppgifter på eget initiativ lämna kommunen uppgifter om ett beslut enligt 10 § 2 mom. om sänkt grundläggande utkomststöd och i de situationer som avses i 14 och 14 d § uppgifter om handläggningen av ansökan om utkomststöd.* *Vad som i 18 § 1—4 mom. i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården föreskrivs om utlämnande av sekretessbelagda uppgifter oberoende av klientens samtycke gäller också de nödvändiga uppgif-*

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	ter som Folkpensionsanstalten får i samband med skötseln av sina utkomststödsuppgifter. *Vad som i 20 § i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården föreskrivs om socialvårdsmyndighetens rätt att få uppgifter gäller också Folkpensionsanstaltens rätt att få sekretessbelagda uppgifter som är nödvändiga för skötseln av dess utkomststödsuppgifter enligt denna lag.*
18 b §	18 b §
Lämnande av uppgifter med hjälp av en teknisk anslutning	*Lämnande av uppgifter med hjälp av en teknisk anslutning*
Folkpensionsanstalten har rätt att av en kommunal socialvårdsmyndighet och av skattemyndigheterna få i 17 a och 18 a § avsedda sekretessbelagda personuppgifter som finns i deras personregister med hjälp av en teknisk anslutning oberoende av klientens samtycke, om det är nödvändigt för behandlingen av ett utkomststödsärende som avses i denna lag. Folkpensionsanstalten ska på förhand informera klienten om denna möjlighet. Innan den tekniska anslutningen öppnas ska den myndighet som begär uppgifter lägga fram en utredning om att uppgifterna skyddas på behörigt sätt. Bestämmelser som gäller en kommunal socialvårdsmyndighets rätt att av Folkpensionsanstalten och skattemyndigheterna få personuppgifter som motsvarar de i 1 mom. avsedda uppgifterna med hjälp av en teknisk anslutning finns i 21 § i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården.	Folkpensionsanstalten har rätt att av en kommunal socialvårdsmyndighet och av skattemyndigheterna få i *18 a §* avsedda sekretessbelagda personuppgifter som finns i deras personregister med hjälp av en teknisk anslutning oberoende av klientens samtycke, om det är nödvändigt för behandlingen av ett utkomststödsärende som avses i denna lag. Folkpensionsanstalten ska på förhand informera klienten om denna möjlighet. *Folkpensionsanstalten kan lämna en kommunal socialvårdsmyndighet sekretessbelagda personuppgifter med hjälp av en teknisk anslutning, om rätten att lämna ut uppgifter grundar sig på en uttrycklig bestämmelse i lag.* Innan den tekniska anslutningen öppnas ska den myndighet som begär uppgifter lägga fram en utredning om att uppgifterna skyddas på behörigt sätt. Bestämmelser som gäller en kommunal socialvårdsmyndighets rätt att av Folkpensionsanstalten och skattemyndigheterna få personuppgifter som motsvarar de i 1 mom. avsedda uppgifterna med hjälp av en teknisk anslutning finns i 21 § i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården.
18 d §	18 d §
(Ny)	*Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter mellan Folkpensionsanstalten samt apotek och leverantörer av medicinskt syre* Folkpensionsanstalten har, för betalning av

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	de kostnader som ska täckas med grundläggande utkomststöd, trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att lämna apotek och leverantörer av medicinskt syre namnet på en person som får grundläggande utkomststöd och personens personbeteckning samt uppgifter om innehållet i en betalningsförbindelse för läkemedel och andra preparat samt utrustning som täcks med det grundläggande utkomststödet. *Folkpensionsanstalten har, för beviljande av grundläggande utkomststöd, trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att av apotek och leverantörer av medicinskt syre få en persons namn och personbeteckning samt rätt att få för skötseln av dess uppgifter enligt denna lag behövliga utredningar* *1) av apotek om de läkemedelsinköp som gjorts mot recept och som ska täckas som övriga grundutgifter för mottagaren av grundläggande utkomststöd eller om andra köp som gjorts mot recept,* *2) av leverantörer av medicinskt syre om de kostnader för köp mot recept av medicinskt syre som ska täckas som övriga grundutgifter för mottagaren av grundläggande utkomststöd.* Folkpensionsanstalten kan lämna och få de uppgifter som avses i 1 och 2 mom. med hjälp av en teknisk anslutning. Folkpensionsanstalten ska på förhand informera klienten om denna möjlighet. Innan den tekniska anslutningen öppnas ska apoteken och leverantörerna av medicinskt syre lägga fram en utredning om att uppgifterna skyddas på behörigt sätt.
18 e §	18 e §
(Ny)	*Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter mellan Folkpensionsanstalten och hyresvärdar* *Folkpensionsanstalten har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att avgiftsfritt av hyresvärdar, bostadsaktiebolag och fastighetsaktiebolag få de uppgifter om hyresförhållanden och boende som är nöd-*

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	vändiga för avgörande av en anhängig ansökan om utkomststöd. *De uppgifter som avses i 1 mom. får lämnas till Folkpensionsanstalten med hjälp av en teknisk anslutning. Folkpensionsanstalten ska på förhand informera klienten om denna möjlighet.*
18 f §	18 f §
(Ny)	*Folkpensionsanstaltens anslutning till en riksomfattande informationssystemtjänst och samarbete med Institutet för hälsa och välfärd* *Folkpensionsanstalten ska ansluta sig som användare av de riksomfattande informationssystemtjänster som avses i lagen om elektronisk behandling av klientuppgifter inom social- och hälsovården (159/2007) i fråga om de uppgifter som systemet med utkomststöd producerar.* *Folkpensionsanstalten ska lämna de uppgifter som systemet med utkomststöd producerat i en form som möjliggör användning, utlämnande, förvaring och skydd av uppgifterna med hjälp av en riksomfattande informationssystemtjänst.* *Folkpensionsanstalten och Institutet för hälsa och välfärd ska samarbeta vid genomförandet av de riksomfattande informationssystemtjänsterna*.
25 § ***25 § har upphävts genom L 22.9.2000/ 815.***	25 § *Verkställighet av beslut* *Vad som i 52 § i socialvårdslagen (1301/2014) föreskrivs om verkställighet av beslut tillämpas också på Folkpensionsanstaltens beslut enligt denna lag.* ——— *Denna lag träder i kraft den 20 .* *På en ansökan om utkomststöd som lämnats in till kommunen före denna lags ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som*

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	gällde vid ikraftträdandet. *Kommunen kan på basis av en ansökan som har gjorts före denna lags ikraftträdande fatta ett beslut om beviljande av utkomststöd som gäller högst till och med den 31 mars 2017. Kommunen tillämpar då de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag. Folkpensionsanstalten har rätt att från den 1 december 2016 avgöra de ansökningar om grundläggande utkomststöd som lämnats in till den och avser 2017. Folkpensionsanstalten tillämpar då bestämmelserna i denna lag. Kommunen ansvarar för utbetalningen av stöd som beviljats på basis av kommunens beslut som gäller tiden mellan den 1 januari och den 31 mars 2017 samt för sådan justering och sådant annat verkställande av under denna tid gällande beslut som enligt den lag inte kräver att klienten lämnar in en ny ansökan. Om sökandens situation och förutsättningarna för beviljande av utkomststöd förändras och ärendet ska avgöras på basis av en ny ansökan under nämnda tid, handläggs och avgörs ärendet av Folkpensionsanstalten. Folkpensionsanstalten tillämpar då bestämmelserna i denna lag. Till kommunen betalas en statsandel motsvarande 50 procent av de utgifter för grundläggande utkomststöd som uppkommer på grund av kommunens beslut. För betalningen av statsandelen ska kommunen senast den 31 maj 2017 meddela regionförvaltningsverket uppgifter om de utgifter för grundläggande utkomststöd som kommunen har orsakats under 2016 och 2017. Regionförvaltningsverket ska utifrån kommunens utredning fatta beslut om den statsandel som ska betalas för kostnaderna för utkomststödet och betala statsandelen inom tre månader från det att utredningen kommit in. Regionförvaltningsverket ska före utgången av oktober meddela Folkpensionsanstalten och finansministeriet beloppet av det utkomststöd som betalats av varje kommun. Kommunens överskjutande statsandel återkrävs till staten. Regionförvaltningsverket ålägger kommunen att betala tillbaka den överskjutande statsandelen och bestämmer en förfallodag för betalningen. Om det belopp som ska betalas tillbaka inte betalas senast på den förfallodag som regionförvaltningsverket bestämt, ska det på beloppet betalas en årlig dröjsmålsränta enligt den räntesats som avses i 4 § 1 mom. i ränte-*

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	lagen (633/1982). Om den slutliga statsandelen avviker med mindre än 1 000 euro från beloppet av den statsandel som betalts som förskott, återkrävs inte skillnaden. *På återkrav av utkomststöd som betalats enligt beslut som fattats före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.* *Om det mot samma inkomst eller fordran riktas betalningskrav som har uppstått före denna lags ikraftträdande och betalningskrav som har uppstått efter denna lags ikraftträdande, ska fordringarna betalas i den ordning som de uppkom, med början från den äldsta.* _____

2.

Lag

om ändring av lagen om utkomststöd

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ändring av lagen om utkomststöd (815/2015) 5 a § 2 och 4 mom. och ikraftträdandebestämmelsen som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
5 a §	5 a §
Förskott som ska betalas till Folkpensionsanstalten för att täcka det grundläggande utkomststödet samt fastställande och betalning av förskott	*Förskott som ska betalas till Folkpensionsanstalten för att täcka det grundläggande utkomststödet samt fastställande och betalning av förskott*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Det förskott som behövs för utbetalningen av det grundläggande utkomststödet betalas så att minst en sjättedel av det årliga förskottets belopp betalas till Folkpensionsanstalten i januari, och därefter betalas det återstående beloppet i månatliga, jämnstora poster. Om det behövs för att trygga finansieringen och en tillräcklig betalningsberedskap eller om det årliga förskottet väsentligen ändras, kan förskottet genom beslut av social- och hälsovårdsministeriet periodiseras på ett sätt som avviker från vad som föreskrivs ovan.	Det förskott som behövs för utbetalningen av det grundläggande utkomststödet betalas så att minst en sjättedel av det årliga förskottets belopp betalas till Folkpensionsanstalten *i samband med förskottet för januari*, och därefter betalas det återstående beloppet i månatliga, jämnstora poster. Om det behövs för att trygga finansieringen och en tillräcklig betalningsberedskap eller om det årliga förskottet väsentligen ändras, kan förskottet genom beslut av social- och hälsovårdsministeriet *eller i de ärenden som avses i 5 mom. genom beslut av arbets- och näringsministeriet periodiseras på ett sätt som avviker från vad som föreskrivs ovan.*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Förskotten ska betalas den första vardagen i varje månad.	Det månatliga förskottet ska betalas den näst sista vardagen i föregående månad.
	———
Denna lag träder i kraft den 1 januari 2017.	*Denna lag träder i kraft den 1 januari 2017. Lagens 5 a § 2 och 4 mom. träder dock i kraft redan den 29 december 2016.*
På en utkomststödsansökan som avser tiden före denna lags ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.	*Det första förskottet enligt 5 a § 2 och 4 mom. i denna lag ska betalas till Folkpensionsanstalten den 29 december 2016.*
På basis av en ansökan som har gjorts före denna lags ikraftträdande kan kommunen dock fatta ett beslut om beviljande av ut-	———

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*

komststöd som gäller till och med den 31 mars 2017. Kommunen ansvarar enligt sitt beslut för utbetalningen av stöd och för övriga åtgärder i samband med detta. Till kommunen betalas en statsandel motsvarande 50 procent av de utgifter för grundläggande utkomststöd som uppkommer på grund av kommunens beslut. För betalningen av statsandelen ska kommunen senast den 31 maj 2017 meddela regionförvaltningsverket uppgifter om de utgifter för grundläggande utkomststöd som kommunen har orsakats under 2017. Regionförvaltningsverket ska utifrån kommunens utredning fatta beslut om den statsandel som ska betalas för kostnaderna för utkomststödet och betala statsandelen senast tre månader från det att utredningen kommit in. Regionförvaltningsverket ska före utgången av oktober meddela Folkpensionsanstalten och finansministeriet beloppet av det utkomststöd som betalats av varje kommun.

På återkrav av utkomststöd som betalats enligt beslut som fattats före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Om det mot samma inkomst eller fordran riktas betalningskrav som har uppstått före denna lags ikraftträdande och betalningskrav som har uppstått eller denna lags ikraftträdande, ska fordringarna betalas i den ordning som de uppkom, med början från den äldsta.

3.

Lag

om ändring av 27 § i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 27 § i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001) ett nytt 2 mom. som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
27 §	27 §
Folkpensionsanstaltens skyldighet att lämna uppgifter	*Folkpensionsanstaltens skyldighet att lämna uppgifter*
	— — — — — — — — — — — — —
Folkpensionsanstalten skall till arbetskraftsbyrån lämna uppgifter om personer som när det gäller de dagar för vilka arbetsmarknadsstöd och arbetslöshetsdagpenning har betalats uppfyller villkoren enligt 3 § 1 mom. 1 eller 2 punkten eller 2 mom. 1 eller 2 punkten för utarbetandet av en aktiveringsplan. Uppgifterna skall lämnas före utgången av den kalendermånad som följer efter den då nämnda villkor uppfyllts.	*Folkpensionsanstalten ska till kommunen lämna uppgifter om arbetslösa personer under 25 år vars huvudsakliga utkomst under de senaste fyra månaderna har grundat sig på utkomststöd som betalats på grund av arbetslöshet samt uppgifter om personer som har fyllt 25 år och vars huvudsakliga utkomst under de senaste 12 månaderna har grundat sig på utkomststöd som betalats på grund av arbetslöshet. Uppgifterna ska lämnas till personens hemkommun enligt lagen om hemkommun. Folkpensionsanstalten kan lämna ut uppgifterna med hjälp av en teknisk anslutning.*
	_____
	Denna lag träder i kraft den 20 . *Folkpensionsanstalten ska lämna uppgifter om de personer under 25 år som avses i 27 § 2 mom. från och med den 1 maj 2017 och om de personer som har fyllt 25 år från och med den 1 januari 2018.*
	_____

4.

Lag

om ändring av lagen om främjande av integration

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen om främjande av integration (1386/2010) nya 55 a och 87 a § som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
55 a §	55 a §
(Ny)	*Ersättning till Folkpensionsanstalten*
	Vad som i 44 § 3 och 4 mom. samt 46 och *51 § föreskrivs om betalning av ersättning till kommunen gäller också Folkpensionsanstalten i fråga om det grundläggande utkomststöd som den betalar. Bestämmelser om ersättning till Folkpensionsanstalten* för kostnaderna för grundläggande utkomststöd enligt denna lag finns i 5 a § i lagen om utkomststöd.
87 a §	87 a §
(Ny)	*Utlämnande av uppgifter från Folkpensionsanstalten till kommunen*
	Folkpensionsanstalten ska i de situationer som avses i 10 § 1 mom. trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller utlämnande av uppgifter utan dröjsmål avgiftsfritt lämna hemkommunen enligt lagen om hemkommun uppgifter om en invandrare på vilken denna lag tillämpas och som annat än tillfälligt får utkomststöd enligt lagen om utkomststöd. Folkpensionsanstalten får lämna ut uppgifterna till kommunen med hjälp av en teknisk anslutning. Innan den tekniska anslutningen öppnas ska kommunen lägga fram en utredning om att uppgifterna skyddas på behörigt sätt.
	Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av 25 § i barnskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i barnskyddslagen (417/2007) 25 § 1 mom., sådant det lyder i lag 1302/2014, som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
25 §	25 §
Anmälningsskyldighet	*Anmälningsskyldighet*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
De som är anställda eller innehar ett förtroendeuppdrag hos 1) social- och hälsovården och barndagvården, 2) undervisningsväsendet, 3) ungdomsväsendet, 4) polisväsendet, 5) Brottspåföljdsmyndigheten, 6) brand- och räddningsväsendet, 7) en producent av socialservice, barndagvård eller hälso- och sjukvårdstjänster, 8) en undervisnings- eller utbildningsanordnare, 9) en församling eller något annat religiöst samfund, 10) en förläggning eller flyktingsluss som avses i 3 § i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd (746/2011), 11) en enhet som bedriver nödcentralsverksamhet, 12) en enhet som ordnar morgon- och eftermiddagsverksamhet för skolelever, 13) Tullen, 14) gränsbevakningsväsendet, eller 15) utsökningsmyndigheten eller de som utför motsvarande uppgifter i uppdragsförhållanden eller som självständiga yrkesutövare samt alla yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården är skyldiga att utan dröjsmål och trots sekretessbestäm-	*De som är anställda eller innehar ett förtroendeuppdrag hos någon av följande aktörer, eller som utför motsvarande uppgifter i ett uppdragsförhållande eller som självständig yrkesutövare, samt alla yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården är skyldiga att utan dröjsmål och trots sekretessbestämmelserna göra en anmälan till det organ som ansvarar för socialvården i kommunen, om de i sin uppgift fått kännedom om ett barn för vars del behovet av vård och omsorg, omständigheter som äventyrar barnets utveckling eller barnets eget beteende kräver att behovet av barnskydd utreds:* *1) social- och hälsovården eller barndagvården,* *2) undervisningsväsendet,* *3) ungdomsväsendet,* *4) polisväsendet,* *5) Brottspåföljdsmyndigheten,* *6) brand- och räddningsväsendet,* *7) en producent av socialservice, barndagvård eller hälso- och sjukvårdstjänster,* *8) en undervisnings- eller utbildningsanordnare,* *9) en församling eller något annat religiöst samfund,* *10) en förläggning eller flyktingsluss som avses i 3 § i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för männi-*

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
melserna göra en anmälan till det organ som ansvarar för socialvården i kommunen, om de i sin uppgift fått kännedom om ett barn för vars del behovet av vård och omsorg, omständigheter som äventyrar barnets utveckling eller barnets eget beteende kräver att behovet av barnskydd utreds.	*skohandel(746/2011),*
Även andra personer än de som avses i 1 mom. kan göra en sådan anmälan, utan hinder av de sekretessbestämmelser som eventuellt gäller dem.	*11) en enhet som bedriver nödcentralsverksamhet,*
De personer som avses i 1 mom. är skyldiga att trots sekretessbestämmelserna göra en anmälan till polisen, när de på grund av omständigheter som de har fått kännedom om i sin uppgift har skäl att misstänka att ett barn utsatts för	*12) en enhet som ordnar morgon- eller eftermiddagsverksamhet för skolelever,*
1) en gärning som är straffbar som sexualbrott enligt 20 kap. i strafflagen (39/1889), eller	*13) Tullen,*
2) en gärning som är straffbar som brott mot liv och hälsa enligt 21 kap. i strafflagen och vars föreskrivna maximistraff är fängelse i minst två år.	*14) gränsbevakningsväsendet,*
Oberoende av vad som bestäms i 1 och 3 mom. gäller det som särskilt bestäms eller föreskrivs om tystnadsplikten i anslutning till bikt eller annan själavård.	*15) utsökningsmyndigheten, eller*
— — — — — — — — — — — — — — —	*16) Folkpensionsanstalten.*
	— — — — — — — — — — — — — — —
	————
	Denna lag träder i kraft den 20 .
	————

6.

Lag

om ändring av 12 § i lagen om bemötande av utlänningar som tagits i förvar och om förvarsenheter

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om bemötande av utlänningar som tagits i förvar och om förvarsenheter (116/2002) 12 §, sådan den lyder i lag 814/2015, som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
12 §	12 §
Brukspenning, mottagningspenning **och - utkomststöd**	*Brukspenning och mottagningspenning*
En utlänning får brukspenning, om han eller hon inte har egna tillgångar till sitt förfogande och inte kan få dispositionsmedel på något annat sätt. Närmare bestämmelser om brukspenningen utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.	En utlänning får brukspenning, om han eller hon inte har egna tillgångar till sitt förfogande och inte kan få dispositionsmedel på något annat sätt. Närmare bestämmelser om brukspenningen utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.
En utlänning kan undantagsvis beviljas kompletterande mottagningspenning med iakttagande av vad som föreskrivs i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel, eller utkomststöd med iakttagande av vad som föreskrivs i lagen om utkomststöd (1412/1997).	En utlänning kan undantagsvis beviljas kompletterande mottagningspenning med iakttagande av vad som föreskrivs i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel.
Brukspenning, mottagningspenning och utkomststöd beviljas av den förläggning som förvarsenheten finns i samband med.	Brukspenning och mottagningspenning beviljas av den förläggning som förvarsenheten finns i samband med.
	————
	Denna lag träder i kraft den 20 .
	————